

HIDEOUT

2020 - 2021

Afstudeeropgave
Academie van Bouwkunst

“De ervaring van rust in een stedelijke omgeving”

J. (Jeroen) de Haas
16-07-21

HIDEOUT

2020 - 2021

Afstudeeropgave *Academie van Bouwkunst*

“De ervaring van rust in een stedelijke omgeving”

Afstudeerder

Naam. Jeroen de Haas
Adres. Hallinxweg 3,
3281 KC, Numansdorp
E-mail. jeroendehaas13@gmail.com
Tel. +31(6) 30 376 054

Afstudeercommissie

Voorzitter

Naam. Jeroen Visschers
Rotterdamse Academie van Bouwkunst
Adres. Directiekade 23,
3089 JS Rotterdam
E-mail. j.visschers@hr.nl
Tel. +31(10) 794 4855

Mentor

Naam. Thomas Dieben
Architectenbureau, krft
Adres. Zeeburgerpad 16,
1018 AJ, Amsterdam
E-mail. thomas@krft.nl / oscar@krft.nl
Website. www.krft.nl
Tel. +31(20) 820 2284

Externe Criticus

Naam. Anne Karin ten Bosch
Theatermaker - Scenografisch ontwerper
Adres. Gouwstraat 5,
3082 BA, Rotterdam
E-mail. annekarin@platform-scenography.nl
Website. www.platform-scenography.nl
Tel. +31(6) 21 660 821

De introductie van de ervaring van rust beïnvloed de gemoedstoestand van zijn gebruikers.

ERVARING

Ik loop door de stad met om mij heen ruimtelijke elementen en activiteiten. In een fractie van een seconde heb ik een bepaald gevoel bij. We verkrijgen onze perceptie door ons bewustzijn dat gestuurd wordt door zintuigelijke waarneming (zicht, gehoor, reuk, tast, smaak, evenwicht en lichaamsgevoel). Ons bewustzijn stelt het individu in staat om de wereld waar te nemen, haar te interpreteren en te waarderen. Architectuur schept een omgeving dat inspeelt op ons bewustzijn, ervaringen worden gecreëerd als resultaat van wat heeft plaatsgevonden. Ons innerlijk gevoel geeft ons veel informatie en bepaalt hoe wij ons in bepaalde omgevingen gedragen. De ene omgeving nodigt uit om lawaai te maken de ander 'triggert' ons om juist stil te zijn.

Architectuur kan niet alleen van invloed zijn op hoe wij ons gedragen in ruimtes, maar heeft ook invloed op onze emotie, gevoelens, behoefte en verwachtingen. Emoties zijn verbonden aan behoeften, gevoelens aan verlangens. Behoeften en verlangens roepen verschillende verwachtingen op waar een ontwerper op kan anticiperen. Een belevenis prikkelt de zintuigen, is opwindend, desnoods irritant, maar zal je niet diepgaand beïnvloeden. Maar zodra belevenis betekenisvol is, vormt het een diepgaande ervaring. Denk hierbij aan het materiaalgebruik of de manier waarop daglicht de ruimte binnen valt. Een mooi voorbeeld hiervan is de beleving van een houten vloer. Tijdens het belopen van de vloer wordt veel meer ervaren dan wat wij daadwerkelijk zien. De nerftextuur en noesten van het hout wordt zichtbaar gemaakt door het daglicht dat de ruimte betreedt, het beeld wordt ondersteund door het krakende en piepende geluid van het bewegende hout zodra deze wordt belopen. Het hout werkt, het krimpt en rekt door de opwarming van de ruimte en maakt zo nu en dan een tikkende klank dat door de ruimte galmt. De geur van de verse waslaag en het licht doorverven van de vloer haalt oude herinneringen op terwijl langzaam door de ruimte wordt gelopen. Dit zijn een aantal kenmerken die een bijdrage leveren aan een ruimtelijke ervaring. Het gebouw komt tot leven wat een bepaalde sfeer met zich meebrengt, een bekende sfeer dat bepaalde herinneringen oproept (onbewustzijn) of een sfeer dat je intrigeert omdat je het nog niet eerder hebt ervaren (bewustzijn).

Er kan geconcludeerd worden dat de atmosfeer van een omgeving bepaald wordt door verschillende factoren die de magie van de plek vormen. Maar deze atmosfeer beïnvloedt ook de gemoedstoestand van de bezoeker die op verschillende manieren kan worden beïnvloed. Bepaalde architectonische materiële én immateriële middelen van verschillende aard kunnen hiervoor worden ingezet, denk hierbij aan: materialiteit, textuur, tactiliteit, kleurstelling, aansluiting, overgangen, sequentie, compositie, geluid, gevoel, geur, lichtinval, beweging, ritme en schaal.

Busy Amsterdam - Drukte in de Stad. (Medio 2019)

Empty Amsterdam - Corona in de Stad. (Medio 2021)

WOORD VOORAF

STEDELIJKE GROEI

Het stedelijk landschap heeft een grote aantrekkingskracht wat leidt tot de groei van Nederlandse steden. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zullen in Nederland vooral de grote en middelgrote steden fors groeien. De aantrekkingskracht van de stad is van alle tijden. Steden zijn immers van oudsher centra van bedrijvigheid, werkgelegenheid, hoger onderwijs, commerciële en culturele voorzieningen. Deze sterke groei kent ook zijn keerzijde. Aan stedelijke drukte en de hectiek van het alledaags is moeilijk te ontkomen met stress en een verhoogd risico op gezondheidsproblemen als gevolg.

DE INZET VAN ARCHITECTUUR

Vandaag de dag is hectiek en drukte een bepalend aspect van ons dagelijks patroon. Het beïnvloedt onze gemoedstoestand, wat een directe invloed heeft op onze omgeving en vice versa. Het resulteert in een overprikkelende samenleving gestuurd door onze 24 uren maatschappij. Architectuur kan een belangrijke bijdrage leveren aan onze gemoedstoestand, het kan rust brengen in de vorm van ruimtelijke luwte in de reuring van onze samenleving en de chaotische stad.

BEWUSTWORDING

De wereldwijde Covid-19 pandemie heeft de stedelijk gebruikers ervan bewustgemaakt hoe een stedelijke omgeving ervaren kan worden waarbij je niet overprikkeld raakt door alles en iedereen om je heen. De rust en stilte in de verlaten straten en stegen van de grote steden resulteert in een rijke stedelijke ervaring waarbij het bewustzijn wordt geprikkeld door architectuur, materialiteit en kenmerkende detaillering. Een onbewuste waarneming van architectonische schoonheid beïnvloedt de gemoedstoestand van de stedelijke gebruikers op een positieve manier. De huidige samenleving verlangen naar de 'normale samenleving' waarin het moment en de ervaring van rust wordt gekoesterd. Een stad waarbinnen je jezelf even kunt terugtrekken en de schoonheid van het alledaags kan ervaren en relativeren.

CONTENT

Ervaring	5
Woord vooraf	7
Rust in de stad	11
De tussenruimte	15
Authentieke ruimte	18
Architectonische strategieën	20
Atmosfeer	22
Representatie	25
Hideout	26
Selectie tussenruimtes	28
Toegankelijkheid	30
De negen ervaringen	32-51
De Vallei	34
De Grot	36
Het Plateau	38
De overhangende Rots	40
Het Woud	42
De Kloof	44
De Beekloop	46
De Waterval	48
De Holte	50
Het script	53-61
Reflectie	62
Nawoord	65
Literatuurlijst	67

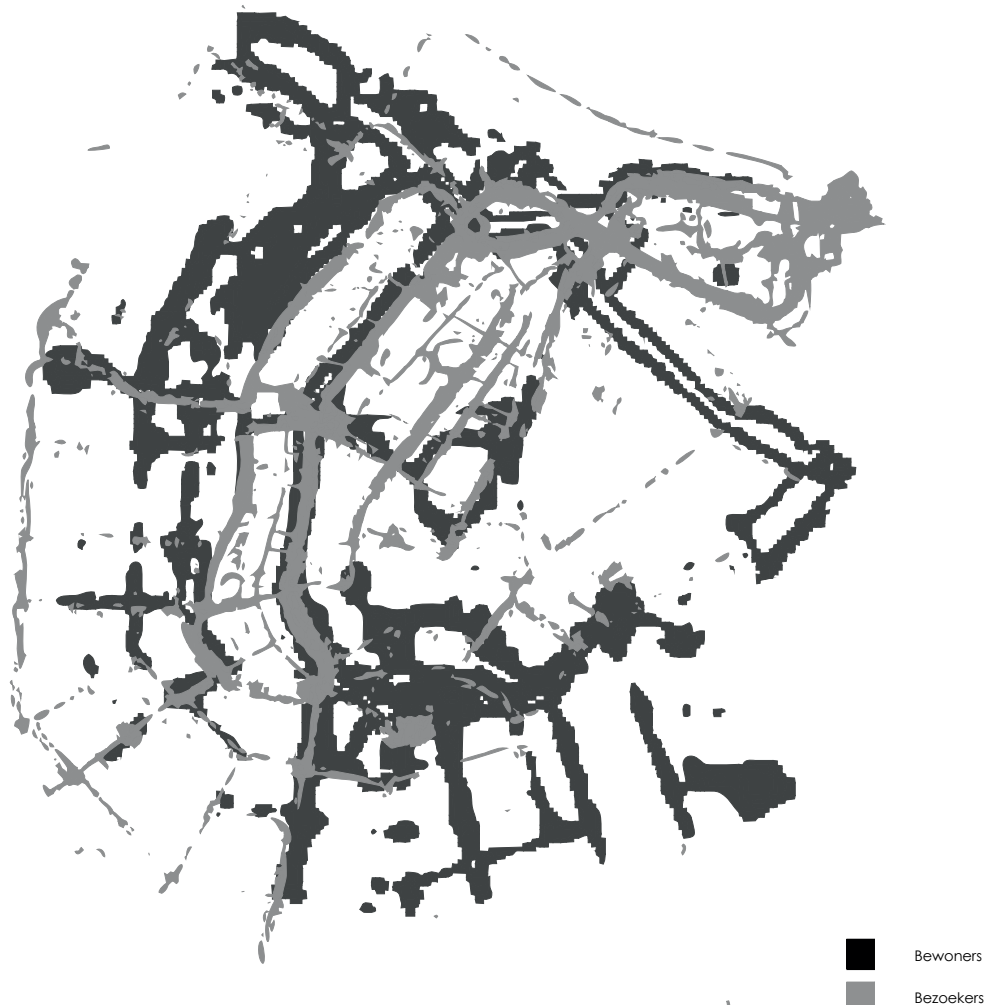

De behoefte aan rust in een overprikkelde samenleving.

RUST IN DE STAD

De ervaring van rust is iets unieks, een moment voor jezelf, een moment waarin je je gedachten vrij spel kan laten spelen. Dit moment is voor iedereen anders en wordt ook vaak anders ervaren. Het vinden van rust beïnvloedt ons dagelijks leven op positieve wijze. In een wereld vol chaos en hectiek, waarin ons leven steeds drukker wordt en steden steeds voller raken, wordt de behoefte aan rust en stilte steeds groter. De momenten van rust in onze stedelijke omgeving worden steeds schaarser en het vinden ervan is vaak lastig. Een moment van rust moeten wij onszelf gunnen om zo te kunnen ontsnappen aan de drukte en hectiek van het alledaagse.

Amsterdam is fors aan het groeien. Bijna ongemerkt slijbt het volgebouwde centrum van Amsterdam steeds verder dicht. Door de toename van bewoners en het aantrekkende bezoekersaantal is het vinden van een moment van rust een schaarste geworden. Dagelijks worden de bewoners geconfronteerd met de bezoekers van de stad. Waar de bewoners bewust de bezoekers ontwijken, nemen de bezoekers geleidelijk de stad over. Veel bewoners smachten naar rust, een moment van afzondering, even weg van alle prikkels en weg van de dagelijkse routine, de stad en zijn stress. Plekken waarin je je gedachten op een ander spoor kunt zetten, plekken waarin je jezelf kan laten afdalen, plekken om in te denken. Deze plekken zouden een welkome toevoeging zijn aan het stedelijk weefsel.

Bewegingskaart Amsterdam - De beweging van de bewoners staat vrijwel haaks op dat van de bezoeker, welke duidelijk gebruikmaken van de horizontale stadsstructuur om zo de druk bezochte toeristische trekpleisters tactisch te vermijden.

WAT IS EEN HIDEOUT ?

EEN PLEK VOOR **RUST** IN DE DAGELIJKSE HECTIEK,

Een unieke ervaring van rust binnen een stedelijk gebied biedt een mogelijkheid om even uit de drukte en hectiek van het dagelijks leven te stappen. Het bewerkstelligen van een moment van rust draagt bij aan het welbevinden van de stedelijke gebruikers.

GEVONDEN IN EEN **VERBORGEN LAAG** VAN DE STAD,

De scheuren en kloven van de bouwblokken vormen de authentieke ruimtes van de stad, een paradijs van tussenruimtes dat een contrasterende laag in de stadstructuur toont. De tussenruimtes worden gekenmerkt door eigen kwaliteiten en karakteristieken welke zich in de luwte van de stad verschuilen.

MIDDELS HET INZETTEN VAN **ARCHITECTUUR**,

Architectonische strategieën worden ingezet om het karakter van de tussenruimtes van de stad: te gebruiken, te versterken ofwel te onthullen. Er ontstaan nieuwe ervaringen binnen de stedelijke structuur welke in staat zijn omgevingsprikkelingen te reduceren, te beïnvloeden ofwel te elimineren.

RESULTEREND IN EEN **ERVARING** VAN RUST.

Door middel van een sublieme natuurlijke ervaring worden onze primaire behoeftes voor het vinden van rust gefaciliteerd. Er wordt een contrasterende realiteit getoond welke de gebruiker verbaast, uitlokt en opslokt in een tijd waarin de stedelijke structuren steeds generieker worden in de georganiseerde stad.

Tussenruimte - Een historische laag in de stad die zich onttrekt van de stedelijke structuur. De authentieke ruimte van de stad gekenmerkt door eigen kwaliteiten en karakteristieken.

DE TUSSENRUIMTE

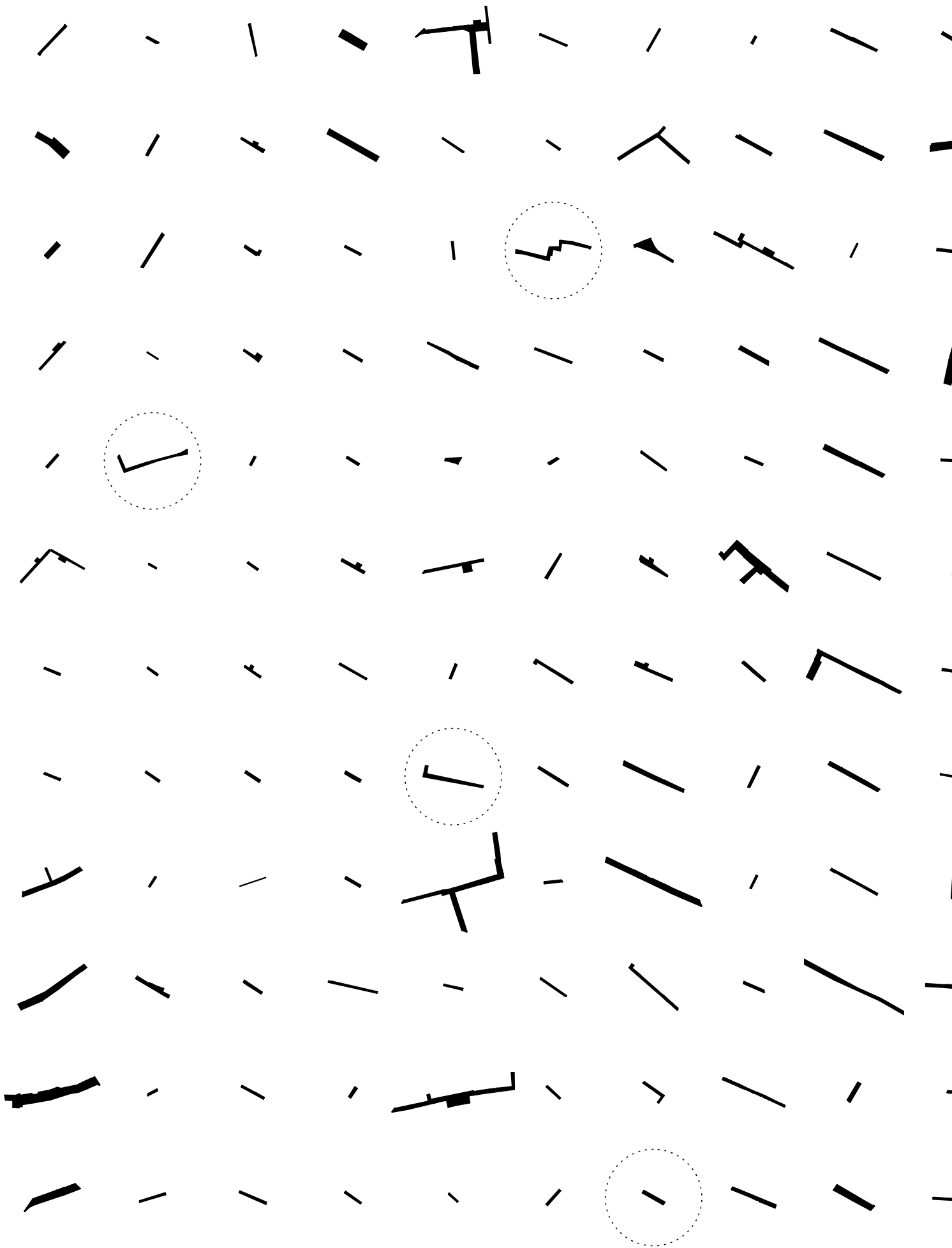
Het weefsel van de grachtengordel van Amsterdam wordt bepaald door grachten, straten, lanen en stegen, die in een fijnmazige structuur bouwblokken omsluiten. Binnen de bouwblokken is een nog fijnmaziger structuur te ontwaren, die bestaat uit tussenruimtes, een paradijs van gangen, plaatsen en sloppen die zich in de luwte van de stad bevinden. Het is een historische laag die zich onttrekt van de stedelijke structuur, een contrasterende laag welk qua sfeer en gebruik van elkaar verschilt.

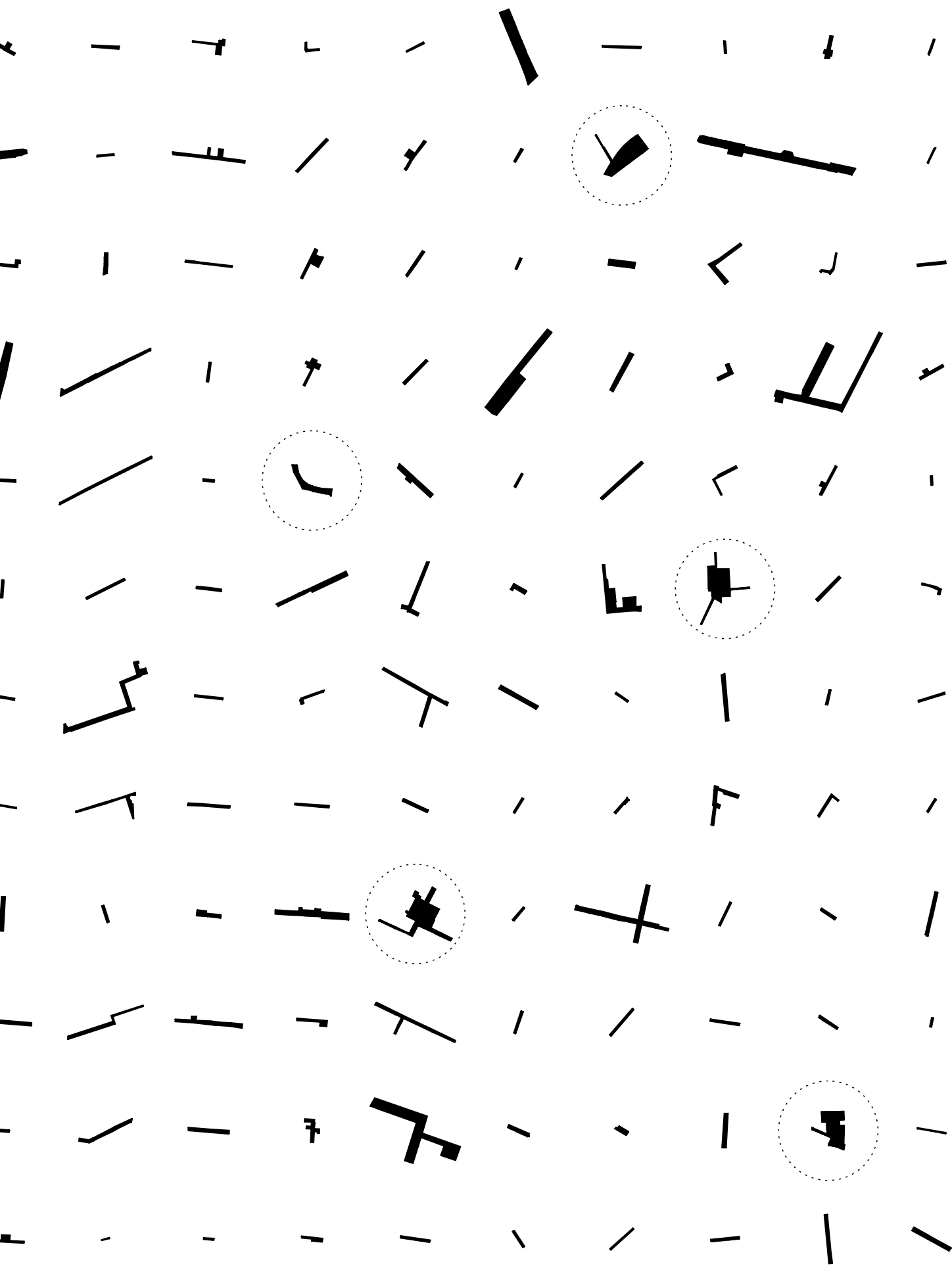
In dit afstudeerproject wordt deze verborgen laag opgegraven. In een tijd waarin alle ruimte in de stad al is benoemd, bestemd en verdeeld. De stad ondergaat een acupunctuurbehandeling waarmee de vergeten plekken op chirurgische wijze worden gevormd tot ruimtelijke ervaringen, waarbinnen de gebruiker op zoek kan gaan naar zijn primaire behoefte, het vinden van rust. Er ontstaat zo een serie geheime contrasterende plekken welke de gebruiker verbaast, uitlokt en opslokt in een stad waar steeds meer aangeharkte, makkelijk te verteren, drempelloze publieke ruimtes verschijnen.

De authentieke tussenruimtes bieden gelegenheid om de drukte en hectiek van de stad te ontvluchten, maar geven misschien ook wel een antwoord op de steeds generieker wordende georganiseerde stad, welke steeds voorspelbaarder en commerciëler wordt. Een stad die steeds weer opnieuw gepolijst wordt tot een persiflage van zichzelf, juist omdat de stad steeds meer voor de bezoeker wordt gemaakt en de bewoners een steeds minder belangrijke rol spelen.

Overzichtkaart - 227 tussenruimtes in de binnenstad van Amsterdam

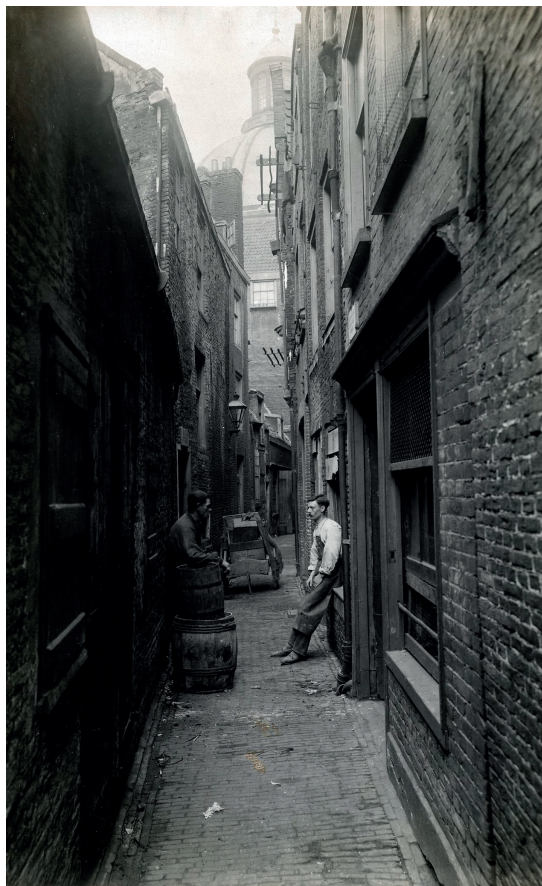
AUTHENTIEKE RUIMTE

De tussenruimtes vormen vandaag de dag de authentieke ruimte van de stad Amsterdam, welke in tegenstelling tot de in perfectie gerenoveerde en onderhouden kopgevels de rauwheid van de stad vertonen. Deze zogenoemde inpandige gangen werden van oudsher gedefinieerd door hun bedrijvigheid binnen het bouwblok. Het zijn de fijnste adertjes van het stedelijk weefsel waaruit de middeleeuwse ontstaansgeschiedenis van de stad is te herleiden. De tussenruimtes fungeerde destijds als toegang tot boomgaarden, droog- en bleekveldjes, kleine stallen en pakhuizen. Tijdens de bevolkingsgroei van Amsterdam ontwikkelden de tussenruimtes zich tot de sloppen, gloppen en stegen van het dichtslibbende stadscentrum.

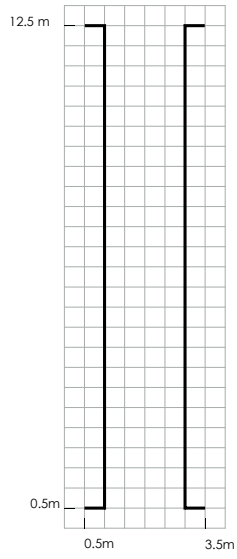
De authentieke ruimtes zijn vandaag de dag verscholen binnen de bouwvolumes en worden vaak afgesloten van de publieke ruimte. De tussenruimtes vormen de achterkamers van Amsterdam welke worden gevormd door een rijke variëteit aan kwaliteiten welke in sfeer en ruimtelijkheid van elkaar verschillen. De tussenruimtes worden niet gevormd door lanen of straten, maar vormen vaak de kleine verbindingen die naar de meest bijzondere achterkamers van Amsterdam leiden.

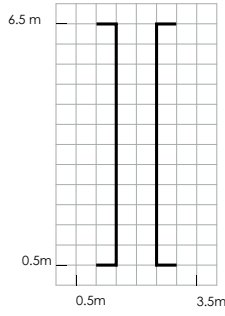
Links - Kopgevels Uilenburgstraat, Amsterdam (bron: Amsterdam Cultuur-Historische Vereniging)

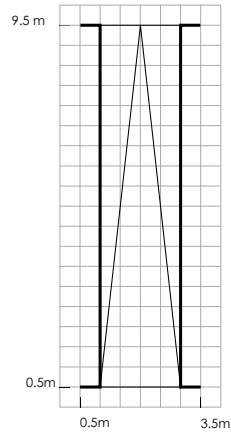
Rechts - Historisch gebruik tussenruimte Kattegat/Singel, Amsterdam (bron: NRC)

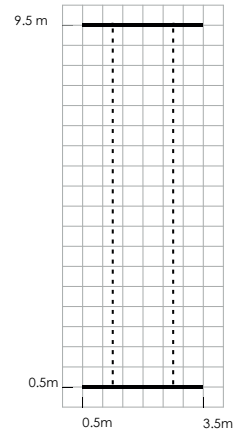
01. Lange verbinding
(steeg)

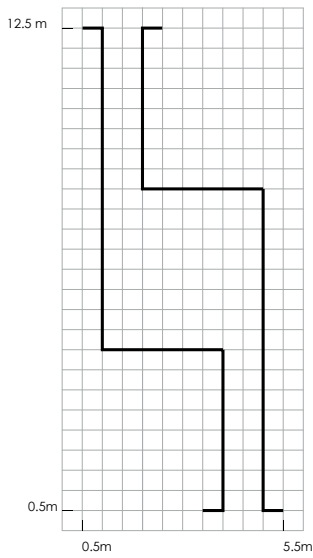
02. Korte verbinding
(steeg)

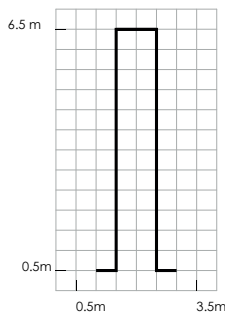
03. Niveaoverschil
(overbrugging)

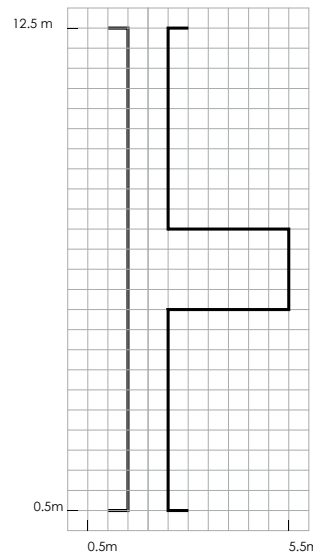
04. Verdiept
(doorgang in bouwmassa)

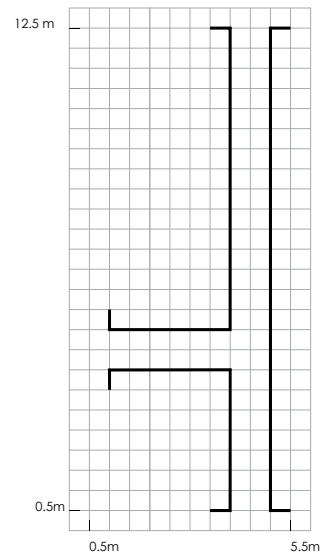
05. Plaats
(opgenomen in bouwmassa)

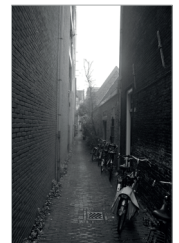
06. Slop
(doodlopend)

07. Aftakking
(slop in steeg)

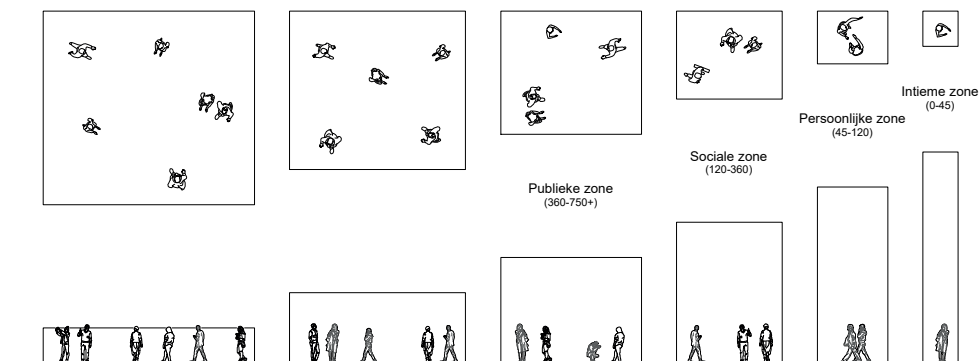
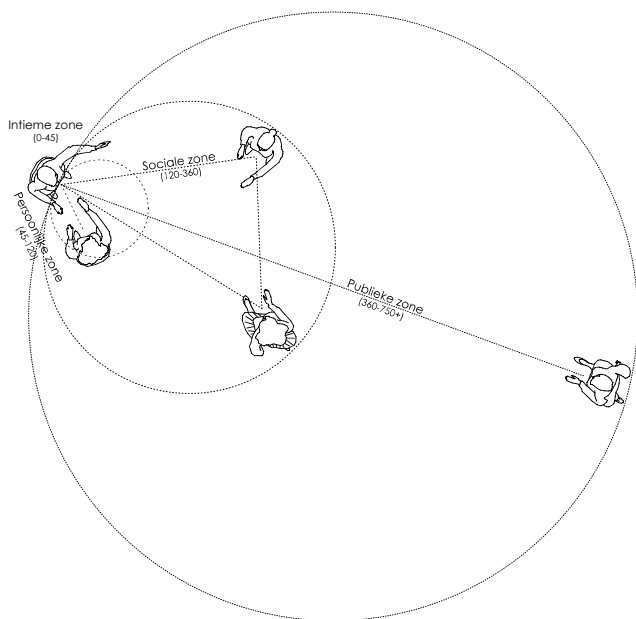
08. Gang
(achterom / brandgang)

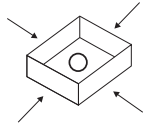
ARCHITECTONISCHE STRATEGIEËN

Een gerichte inzet van architectonische strategieën op de tussenruimtes hebben het vermogen om onze alledaagse perceptie te bezielen en te veranderen. Voor het vinden van rust binnen het stedelijk weefsel worden verschillende strategieën ingezet. De strategieën spelen in op de ruimtelijke ervaring van de gebruiker en worden onderverdeeld in negen thema's: omsluiten, verzinken, verheffen, beschutten, aantrekken, vernauwen, verspreiden, afleiden en afzonderen.

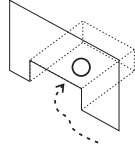
De toepassing van een strategie wordt bepaald door de ruimtelijke kwaliteiten en karakteristieken van de tussenruimte. Met als doel de menselijke zintuigen te beïnvloeden. De zintuigelijke waarneming binnen de tussenruimte wordt samengevat door ons bewustzijn dat de gebruiker in staat stelt om de ruimte waar te nemen, haar te interpreteren en te waarderen. Een doelgerichte inzet van architectonische strategieën maakt het mogelijk om in te spelen op ons bewustzijn, door ervaringen te creëren van hetgeen dat plaatsvindt of heeft plaatsgevonden. Binnen de tussenruimtes worden de ruimtelijke en temporele strategieën ingezet om de ruimtelijke perceptie van de gebruiker te beïnvloeden, met als doel de gemoedstoestand van de gebruiker te begunstigen en een moment van rust te creëren binnen een stedelijke omgeving.

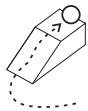
Benadering van de tussenruimte (Schaal, tijd en het object) - De ruimtelijke proporties bepalen de visuele relatie tot een ander persoon in dezelfde ruimte, de inzet van een architectonische strategie wordt hier sterk door bepaald. De ruimtelijke proporties bepalen hoe wij ons in een ruimte gedragen en reageren op medegebruikers.

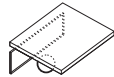
Omsluiten, De ruimte wordt omsloten en de drukte buitengesloten om zo een ruimtelijk ervaring te bewerkstelligen die resulteert in een moment van rust waarin de gebruiker tot zichzelf kan komen. Een reductie van omgevingsprikkelingen met het vermogen om de focus binnen de ruimte te plaatsen.

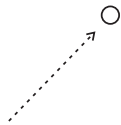
Verzinken, Een overzichtelijk enkelzijdig te betreden verzonken ruimte, biedt de gebruiker een gecontroleerde omgeving. De ervaring van een beschermde omgeving bewerkstelligt een geborgen omgeving waarin omgevingsprikkelingen gecontroleerd kunnen worden. Het biedt de gebruiker een moment van terugtrekken en ontspanning.

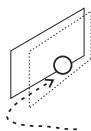
Verheffen, Een opgetild oppervlak biedt een ruimte overstijgende ervaring, een ervaring welke geleidelijk verticaal afstand neemt van de overprikkelde zintuigen. Niet alleen de verticale afstand maar ook de af te leggen route resulteert in een filtering van overprikkeling waarmee de zintuigelijke indrukken van de gebruiker opnieuw kunnen worden geprikkeld.

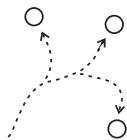
Beschutten, Een beschutting creëert een ruimte voor de gebruiker waarin kan worden teruggetrokken. Een ruimtelijke ervaring welke bescherming biedt tegen horizontale en verticale omgevingsinvloeden, resulterend in een reductie van de omgevingsprikkelingen. Resulteert in een ruimte waarin de gebruiker op zoek kan gaan naar een moment van rust.

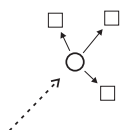
Aantrekken, Een gestuurde route middels aantrekkingspunten resulteert in een tijdelijke ervaring gestuurd door beweging. Door de introductie van een focuspunt en de af te leggen route wordt een bepaald doel bewerkstelligd welke de gebruiker de tijd geeft om zintuigelijke indrukken te beheersen.

Vernauwen, Door de af te leggen route te vernauwen wordt de beweging van de gebruiker vertraagd, de vertraging resulteert in een moment waarin de gebruiker de tijd kan nemen/krijgt om zich te focussen en zintuigelijke indrukken te verwerken welke zich langs de route vertonen.

Verspreiden, De gedwongen 'richting' wordt vermeden om zo een bepaalde tijdgebonden ervaring te bewerkstelligen: resulterend in het dwalen van de gebruiker, die daardoor vertraagt en zo de tijd neemt/krijgt om de zintuigelijke indrukken beter op zich in te laten werken.

Afliden, Door de gebruiker af te leiden wordt een tijdgebonden ervaring bewerkstelligd, een ervaring dat de omgevingsprikkelingen reduceert door er een overstijgende prikkeling tegenover te plaatsen. De gebruiker wordt geconfronteerd met een enkele zintuigelijke overprikkeling welke in staat is de overige prikkelingen te elimineren.

Afzonderen, Middels een moment van afzondering kan de gebruiker zichzelf volledig in een ruimte terugtrekken. Een moment van afzondering stelt de gebruiker in staat om zichzelf af te sluiten van alle 'on-reguleerbare' omgevingsprikkelingen.

ATMOSFEER

In een overwegend stenen universum haasten wij ons dagelijks van hot naar her. Waar contact met de natuur enkele generaties terug nog heel vanzelfsprekend was, lijkt het vandaag de dag geleidelijk uit ons dagelijks leven te verdwijnen. In een stedelijk gebied waar een natuurlijke ervaring niet of nauwelijks voorkomt trekken mensen de natuur in om zichzelf te onthaasten. Uit onderzoek blijkt dan een natuurlijke omgeving een positieve invloed heeft op ons welzijn. Het introduceren van natuurlijke atmosferen bewerkstelligt een paradoxale ervaring binnen het stedelijke domein. Middels de authentieke kwaliteiten van tussenruimte wordt gezocht naar een harmonieuze relatie tussen architectuur en de atmosferische kwaliteiten uit de natuur. Door het gebruik van architectonische ingrepen wordt de atmosferische kwaliteiten van de natuur op een eigentijdse manier teruggebracht naar de stad. Ingrepen waarmee onze verlangens naar de wildernis worden gekoesterd, ingrepen die het alledaagse gedrag van de gebruiker beïnvloeden.

Een ruimtelijke ervaring kan verschillende zintuigen op positieve wijze beïnvloeden. Een ontmoeting met het sublieme van de natuur binnen de tussenruimte reduceert ons stressniveau, verlaagt de bloeddruk, versterkt onze weerstand en verbetert ons concentratievermogen. Middels de tussenruimtes worden binnenstedelijke 'Hideouts' geïntroduceerd welke inspelen op onze zintuigelijke perceptie waarbij natuurlijke geluiden, geuren, kleuren en vormen ons lichaam helpen te ontspannen.

Zicht, Zet licht om tot kleur impulsen die wij herkennen.

Gehoor, Het gehoor reageert op drukgolven in de lucht en vertaalt deze naar geluiden.

Reuk, Prikkeling reukzenuw door moleculen welke resulteren in gevoelens en herinneringen.

Tast, Prikkeling vanuit impulsen zoals aanraking, vibraties en druk. Helpt omgeving tastbaar te beleven en te herkennen.

Smaak, Reactie op chemische moleculen in het voedsel. Onderscheiden van verschillende smaken.

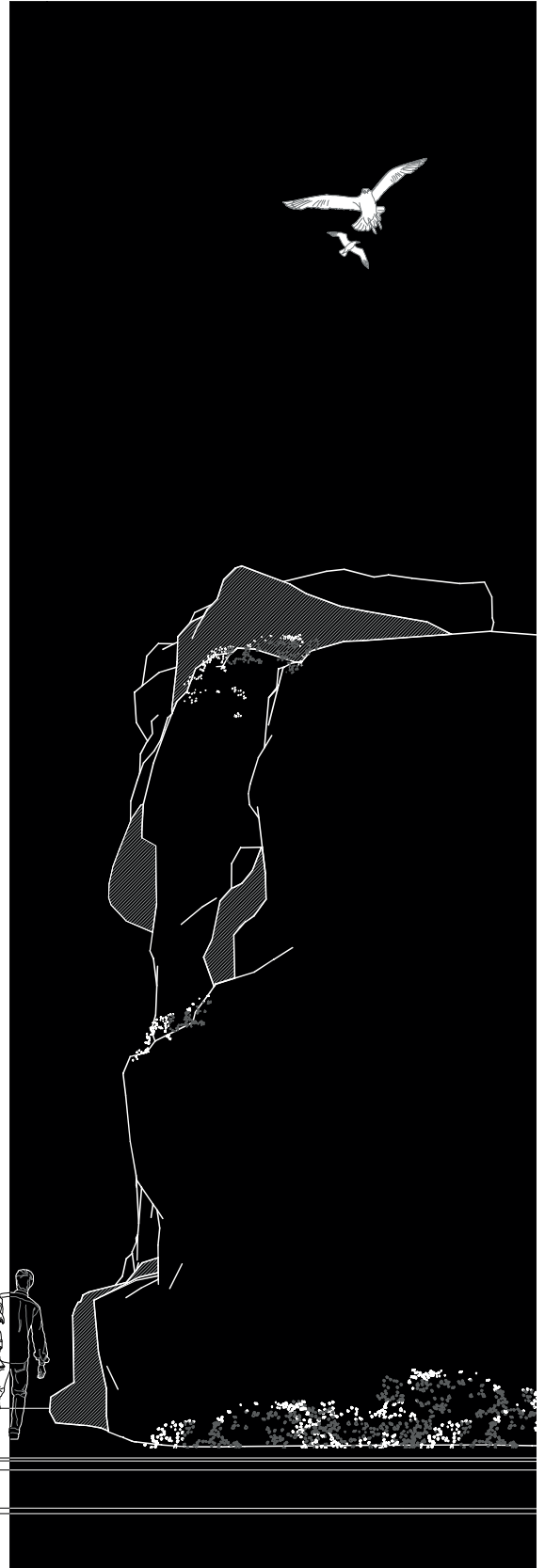
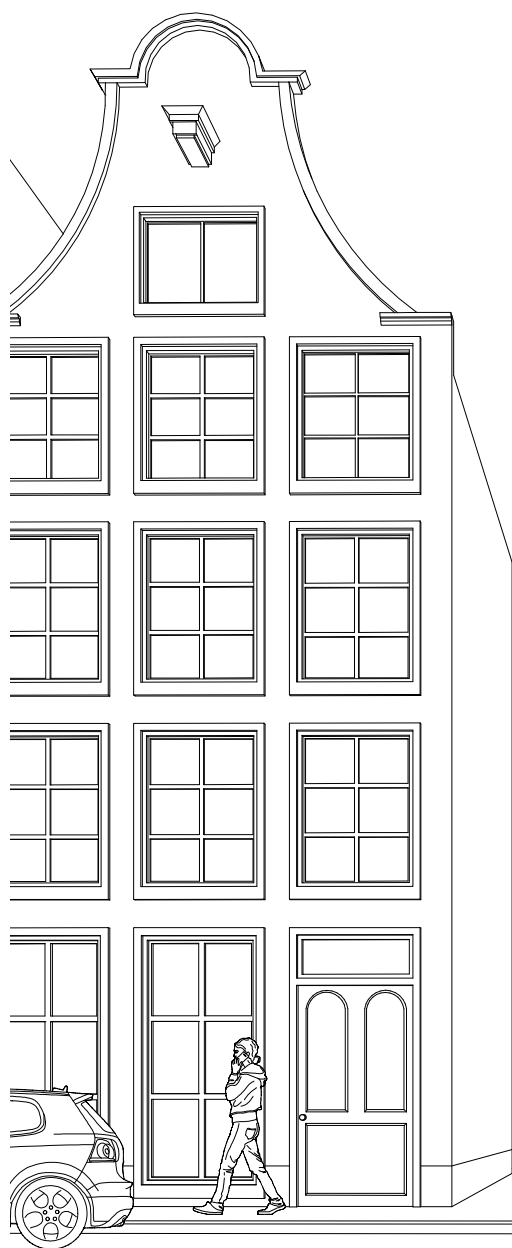

Evenwicht, Registreert de bewegingen en houding van gewrichten. Reageert op veranderingen in zijn omgeving.

Lichaamsgevoel, Zintuigelijke indrukken van onze spieren en gewrichten. Weet waar ons lichaam zich bevindt en prettig voelt.

Het sublieme is in de filosofie een esthetische kwaliteit die verwijst naar het onbevattelijke van wat groots is. De atmosfeer van de plek kan subliem aanvoelen door de zintuigen optimaal te prikkelen.

Binnenstedelijk paradox - De persiflage van de stedelijke omgeving tegenover de ruigheid van de sublieme natuurlijke ervaring.

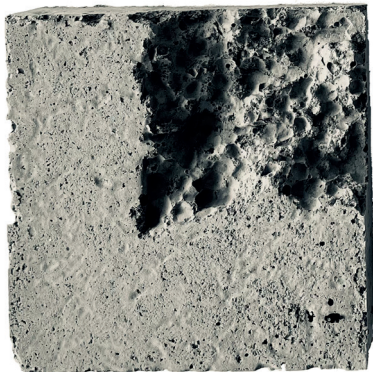
TEXTUUR

Textuur is de ligging, ruwheid en vorm van het materiaal van een oppervlak. Het is onder andere de textuur die het reflectievermogen (de manier waarop het licht weerkaatst) van het voorwerp bepaalt en dus hoe het eruitziet.

TACTILITEIT

De waarneming van het materiaal door onze tastzin (tastbare fysieke eigenschappen van een materiaal).

EROSIE

Het proces van slijtage van een vast oppervlak waarbij materiaal wordt verplaatst of geheel verdwijnt.

VERWERING

Het natuurlijke proces waarbij het materiaal verandert als gevolg van invloeden van weer, klimaat, de zogeheten exogene krachten.

REPRESENTATIE

Een ervaring wordt sterk bepaald door de vormgeving en het materiaalgebruik van een ruimte. Een ruimtelijke ervaring wordt geïnterpreteerd door ons bewustzijn, het stelt het individu in staat om de wereld waar te nemen, haar te interpreteren en te waarderen. Binnen de hideouts wordt gezocht naar een manier om onze ruimtelijke perceptie te beïnvloeden. Dit wordt gedaan door het introduceren van een andere binnenwereld binnen de bouwblokken van Amsterdam. Er wordt gebruikgemaakt van vormen die niet in de stad voorkomen, gebaseerd op de robuustheid, grilligheid en rauwheid van de tussenruimte. Het schept een herkenbare omgeving voor het vinden van rust, veiligheid en beschutting, de primaire behoeftes van de gebruiker.

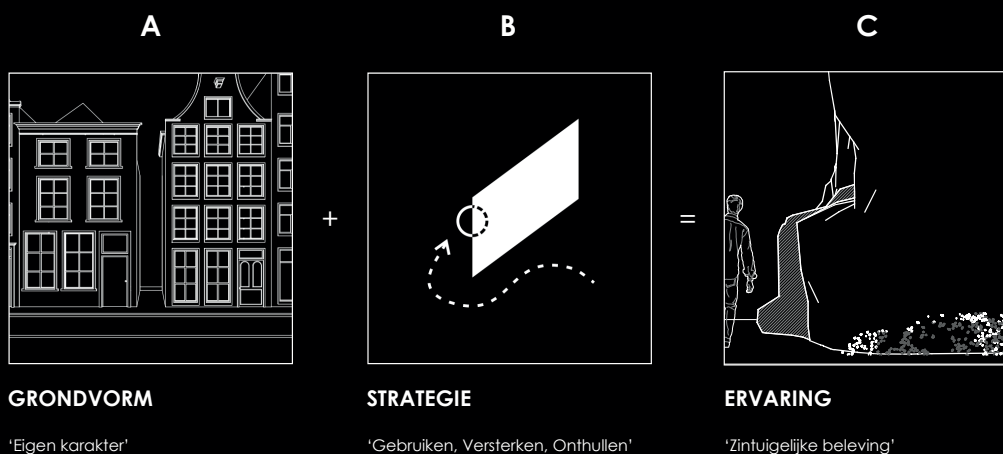
De vormgeving gaat gepaard met de toepassing van materialen, het materiaal en zijn materialiteit. Binnen de hideout speelt materialiteit en de toepasbaarheid van het materiaal een bepalende rol. De manier waarop het materiaal verwerkt is en de bewerking ervan staan nauw in verband met de betekenis die het opwekt bij de gebruiker. Het toegepaste materiaal betreft niet alleen het esthetische uiterlijk van de hideout, het informeert de gebruiker over de aard en het gebruik van de plek. Materialen reageren met elkaar en hebben elk een eigen uitstraling, door de samenstelling en verwerking van materialen ontstaat iets unieks. Vier materiaalkenmerken bepalen de ruimtelijke ervaring van de binnenwereld: textuur, tactiliteit, erosie en verwerking. De vormgeving en de materiaaltoepassing bepalen samen de authenticiteit van de binnenwereld. Deze zintuigelijk te interpreteren kenmerken beïnvloeden onze ruimtelijke perceptie, het roept bepaalde gevoelens of herinneringen op.

Beton vormt de basis van de hideouts. De robuustheid en zwaarte van het materiaal zegt iets over de permanentie van de plek. Het vormt een tegenpool tegen de veranderende stad waarbij gestreefd wordt naar eeuwigheid, dat gepaard gaat met een geleidelijke verandering van het materiaal oppervlak. De toepasbaarheid van beton is eindeloos en kan op verschillende manieren verwerkt en bewerkt worden. De verwerking van het beton speelt in op de vier kenmerkende elementen, waarbij de ruimtelijke ervaring bepaalt hoe het materiaal zich representeert, aanvoelt en klinkt binnen de ruimte. Er wordt gezocht naar een samenhang tussen de ruimtelijke ervaring en het karakter van de tussenruimte, welke zich representeert als hideout binnen de stedelijke omgeving.

HIDEOUT

De tussenruimtes worden gevormd door de scheuren en kloven van een bouwvolume, Ze hebben eigen kwaliteiten en karakteristieken die de basis vormen van de 'Hideout'. Hun verdeckte positie binnen het bouwvolume creëert vrijwel automatisch een moment van luwte. Op basis van de karakteristieke eigenschappen van de bestaande ruimtes worden architectonische strategieën geselecteerd. De toepassing van een strategie zal het karakter van de tussenruimte gebruiken, versterken of onthullen. Er ontstaan nieuwe ervaringen binnen de stedelijke structuur, ervaringen die refereren aan het sublieme van de natuur waarmee de binnenwereld contrasteert met de bezoekersstad en zich kenmerkt voor het vinden van rust. De grondvorm en de toepassing van de strategie bepaalt de inzet van specifieke architectonische middelen, materialen en objecten die een ruimtelijke ervaring bij de bezoeker, passant of toeschouwer opwekken. Het handelen en het perspectief van de gebruiker wordt binnen de tussenruimte beïnvloed door het ontwerp. Er wordt gezocht naar een ruimtelijke ervaring die de zintuigen beïnvloedt, het ruimtelijk gebruik stimuleert en bemiddelt in de relatie met de gebruiker, de ander en de omgeving.

Een stedelijke 'Hideout' vormt een contrasterende ervaring binnen de stad, een ervaring gevormd door vormgeving en materiaaltoepassing. Het brengt de ruwheid van de natuur terug naar de stad in een tijd waar de natuur langzaam uit het straatbeeld lijkt te verdwijnen. Deze authentieke ervaring biedt een afwisseling in de vaak door baksteen gedomineerde stedelijke omgeving. Een alternatieve realiteit waarin mensen zich kunnen terugtrekken en onthaasten vormt een antwoord op de behoefte voor het welbevinden in een stedelijke omgeving.

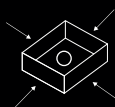

A

B

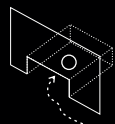
C

De Amstel

De Vallei

Nieuwe Nieuwstraat

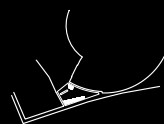
De Grot

Kromelleboogsteeg

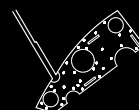
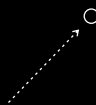
Het Plateau

Ossenspooksteeg

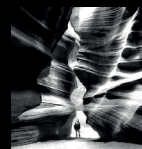
De overhangende Rots

Heiligeweg

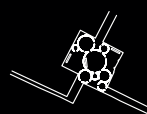
Het Woud

Oude Braak

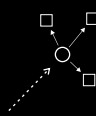
De Kloof

Boerensteeg

De Beekloop

Zeedijk

De Waterval

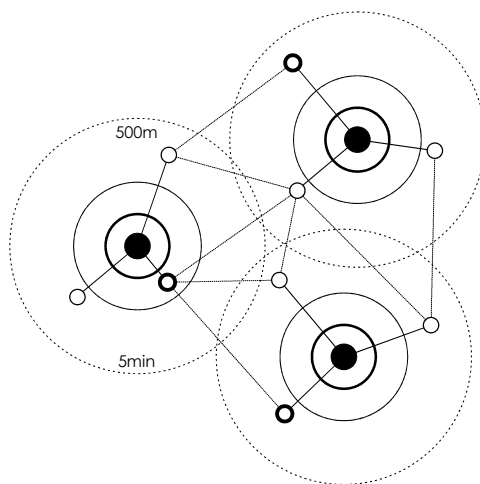
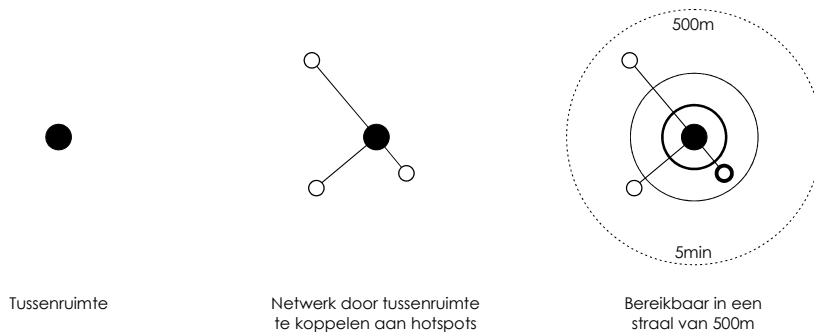
Singel

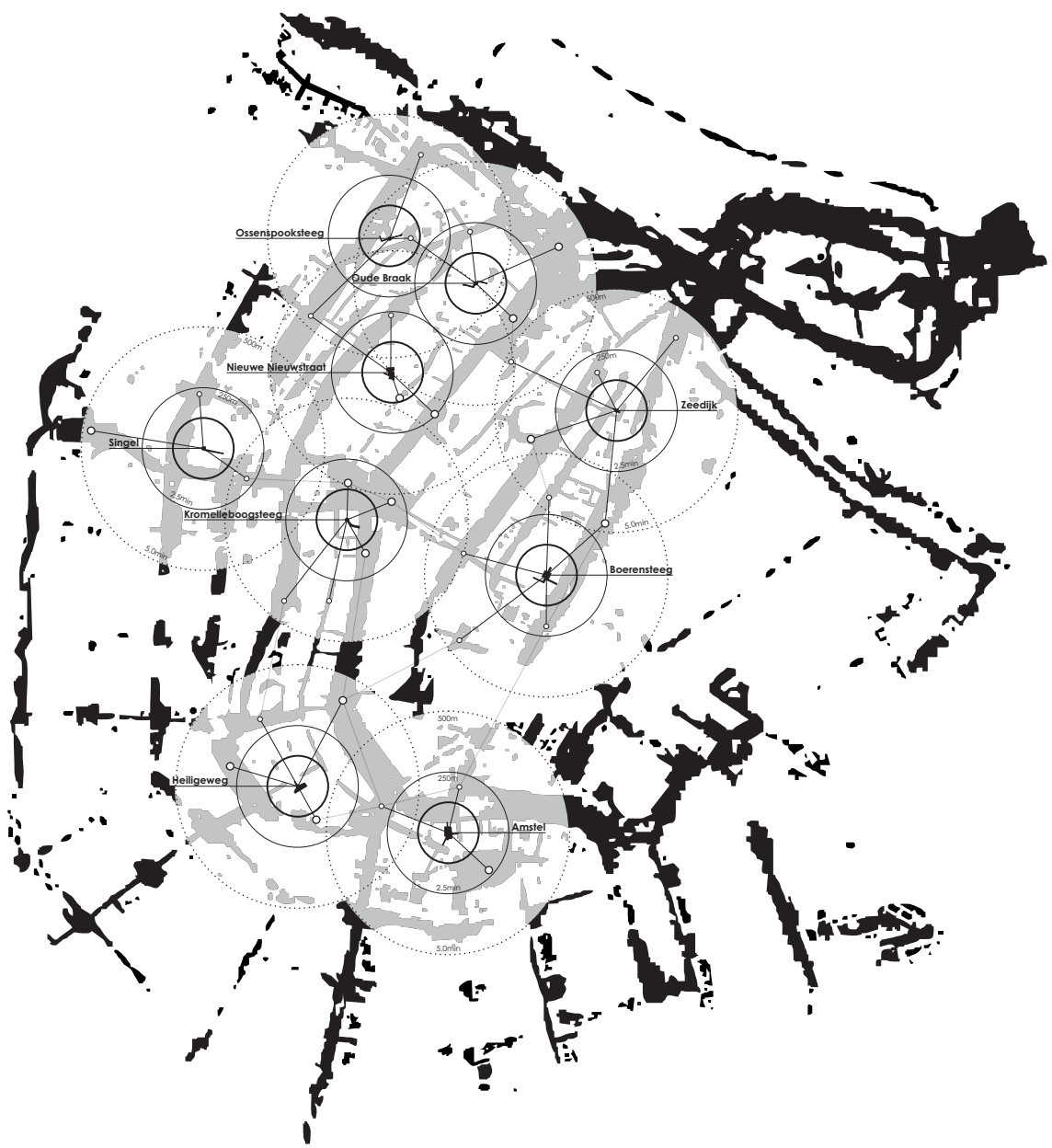
De Holte

SELECTIE TUSSENRUIMTES

Naast een secure selectie van tussenruimtes voortkomend uit de grondvorm en de toepassing van architectonische strategieën wordt een serie tussenruimtes geselecteerd die verspreid liggen over het stedelijk weefsel van Amsterdam. Het introduceren van een verspreid scala aan rustruimtes levert een bijdrage aan de leefbaarheid van de binnenstad van Amsterdam. De zorgvuldig geselecteerde tussenruimtes gaan de relatie aan met de omliggende drukte binnen de stad. Het netwerk van rust dat verscholen ligt in de luwte van het bouwblok heeft een gebiedoverstijgende impact in de drukte en hectiek van de dagelijkse stad. Het netwerk vormt een ruimtelijke structuur binnen de druk bezochte gebieden van het stedelijk weefsel. De hideouts zijn bereikbaar binnen een straal van 500 meter dat gelijkstaat aan de binnenstedelijke wandeling van 5 minuten.

Netwerk verbeteren door tussenruimtes onderling te verbinden

Ruimtelijk netwerk geprojecteerd over de bewegingskaart van de gebruikers van de stad.

TOEGANKELIJKHEID

Slechts een klein percentage van de tussenruimte is nu vrij toegankelijk vanuit de publieke ruimte. De meeste ruimtes zijn vaak geïmproviseerd afgesloten uit veiligheidsoverwegingen of worden geclaimd voor privégebruik. In de loop der jaren hebben de tussenruimtes een gesloten karakter gekregen dat af te lezen is in de gevelwanden van de stad. De toegang tot de tussenruimtes representeren zichzelf door middel van deuren, hekwerken of poorten. De afscherming is zowel een afwijzend als een intrigerend gebaar. Het is in zijn onschuld ook de redding geweest van deze nog authentieke laag in de stad.

Aantal sloppen / gangen: 227 (binnenstad)
Toegankelijkheid: 9.4%

De tussenruimte in beeld - vertoning: ontsluiting, poorten, hekken en doorgangen.

De hideouts manifesteren zich op subtiële wijze in het straatbeeld. De toegang tot de hideout vormt een herkenbare uitzondering in de gevelwand van Amsterdam. Middels zijn materialiteit en vormgeving wordt een subtiële herkenning bewerkstelligt. Het vormt een signaalfunctie dat de toegang tot de fijnste aders van het stedelijk weefsel toont. De toegang is open, een obstakel vormt de drempel tot de hideout. De toegang wekt nieuwsgierigheid op, maar er moet moeite worden gedaan om de ruimte daadwerkelijk te betreden. De fysieke drempel is herkenbaar en vormt een overgang van de publieke ruimte naar een domein voor het vinden van rust.

Het domein van rust is in beheer van een stichting dat zich inzet voor de leefbaarheid van de binnenstad. De stichting is verantwoordelijk voor de instandhouding en het beheer van de ruimtes die gefinancierd worden door gemeente Amsterdam. Belanghebbende kunnen een bijdrage leveren aan de totstandkoming van de ruimtes. De toegang is vrijblijvend voor degene die behoefte heeft aan een moment van rust binnen de stad. Het betreden van het domein voor het vinden van rust dat gepaard gaat met de ruimtelijke ervaring van de ruimte zal de gebruiker stimuleren tot een aangepast gedrag binnen de tussenuimte.

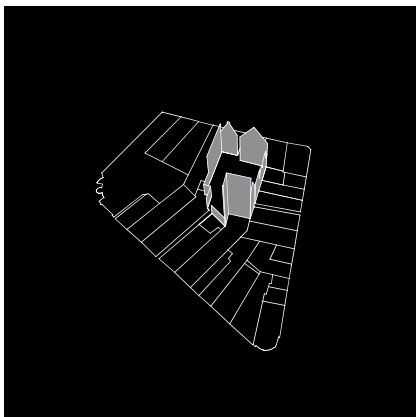
Representatie - Drempel tot het domein van rust.

DE NEGEN ERVARINGEN

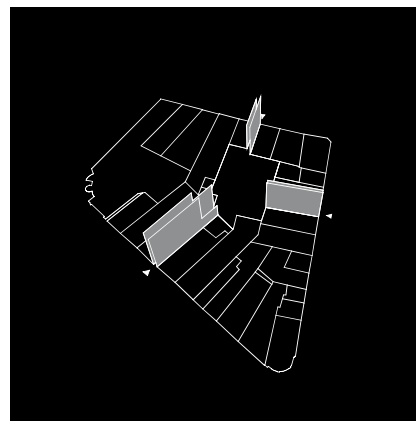
DE VALLEI

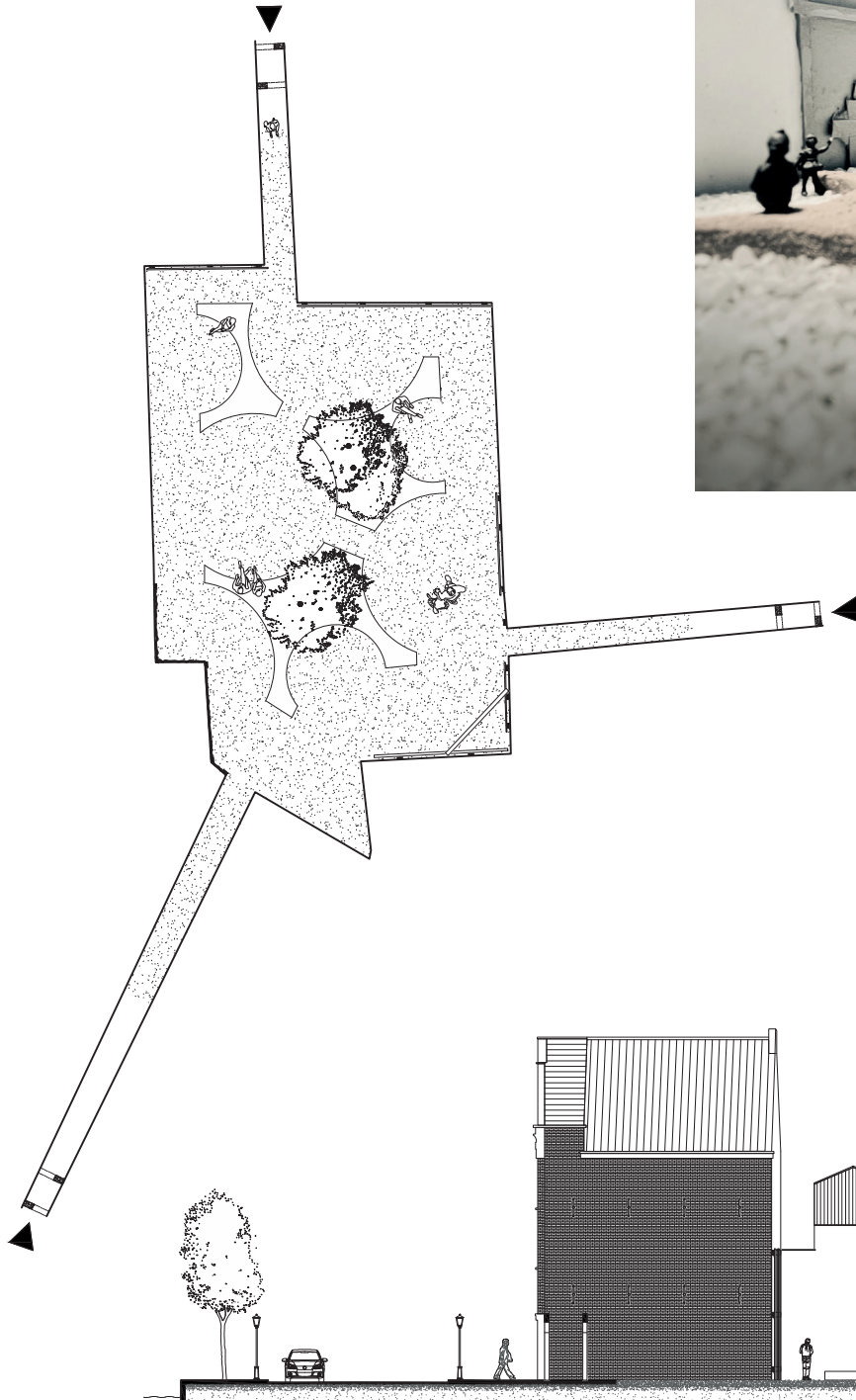
A. Amstel nr. 36 B. Omsluiten C. De Vallei

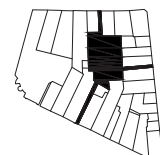
▲ **Omslotenheid**, Een ruig braakliggend terrein verscholen binnen het bouwblok biedt een unieke omsloten kwaliteit. De historie van de gesloopte gebouwen is nog binnen de ruimte aanwezig en representeert zichzelf door middel van afbrokkelende blinde wanden.

▼ **Toegankelijkheid**, Een drietal tussenruimtes bieden toegang tot het braakliggende terrein. De smalle, lange en hoge gangen creëren een aanloopzone tot een omsloten ruimte binnen het bouwblok.

In het uitgaanscentrum van Amsterdam, aan het Rembrandtplein en langs de Amstel, bieden een drietal lange en smalle tussenruimtes de toegang tot een vervallen kavel. Een door bebouwing omsloten plek om te ontsnappen aan de bonkende muziek, de winkelende mensenmassa en het voorbijrazende verkeer. Een lange route waarbinnen de ondergrond geleidelijk verandert, vormt een filterende overgang tussen de drukte van de stad en de rust binnen de vallei. Het rauwe karakter van de plek wordt aan de gebruiker getoond. Een drietal zitelementen gemaakt van het puin van de plek geven een uniek zicht op de wanden van de vallei. Een afwisselende vertoning van de details van de afgebrokkelde wanden en een abstractie in de vorm van neutrale wandvlakken maakt het mogelijk om een gestimuleerd bewustzijn te bewerkstelligen.

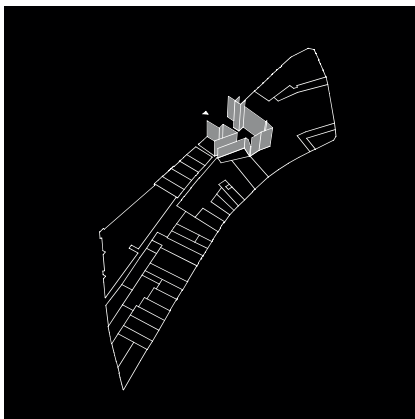

0 2.5 5 15m

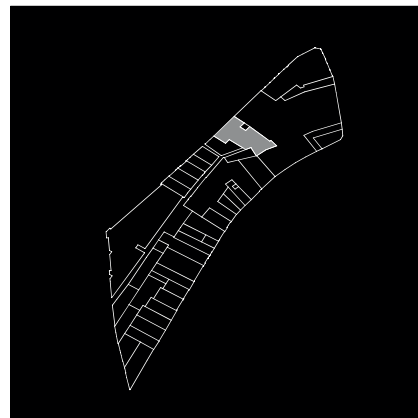
DE GROT

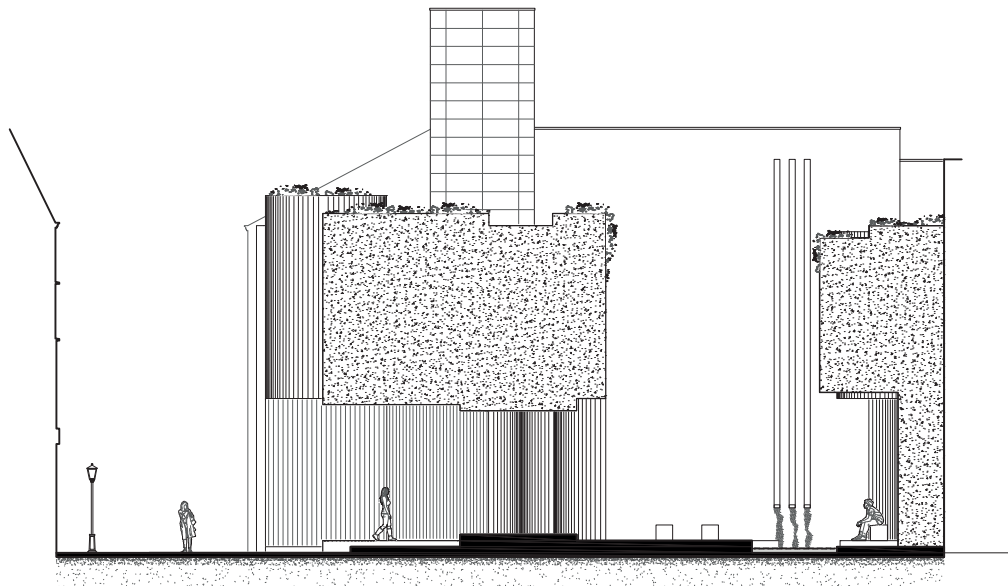
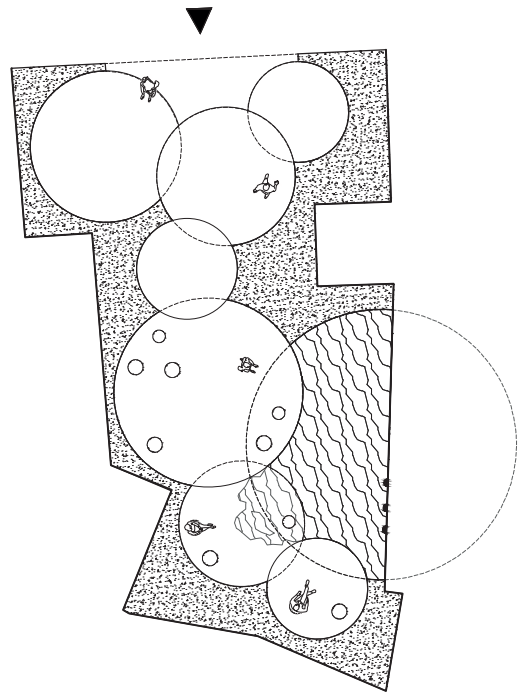
A. Nieuwe Nieuwstraat nr. 17A B. Verzinken C. De Grot

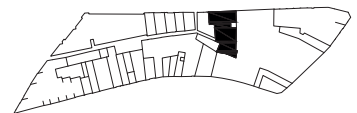
▲ **Enkelzijdig toegankelijk**, De tussenruimte is enkelzijdig te betreden vanuit de Nieuwe Nieuwstraat, wat een gecontroleerde omgeving biedt.

▼ **Geborgen in stadswanden**, De tussenruimte ligt verborgen in de gesloten stadswanden van het bouwblok.

Aan de Nieuwe Nieuwstraat verschaft een verzonken tussenruimte ruimte voor een monolithische structuur welke opgaat in de wanden van het bouwblok. Een enkelzijdige toegang lokt de gebruiker middels zijn trapsgewijze opbouw naar binnen. De gladde massieve wanden weerkaatsen de geluiden van en naar de gebruiker welke op subtiële wijze gedwongen wordt zich aan te passen aan zijn omgeving. De binnenruimte is opgebouwd uit verschillende niveaus. Op het laagste niveau wordt regenwater opgeslagen: het waterpeil fluctueert. Verschillende zones lopen over welke zich kenmerken door een aftekening op de betonwanden. Door de ruimtelijke ervaring van een grot worden de diepgewortelde oerinstincten van de gebruiker geactiveerd, resulterend in een contrasterende plek welke de gebruiker de mogelijkheid biedt om zichzelf terug te trekken.

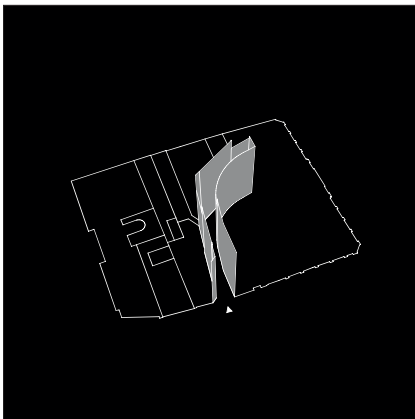

0 2.5 5 15m

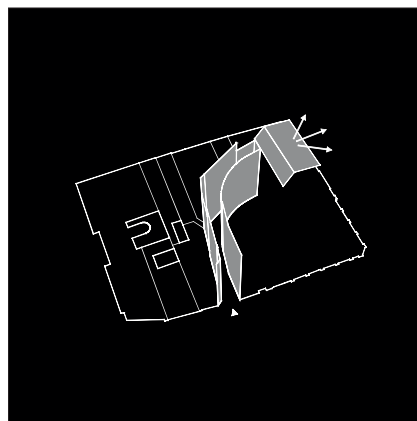
HET PLATEAU

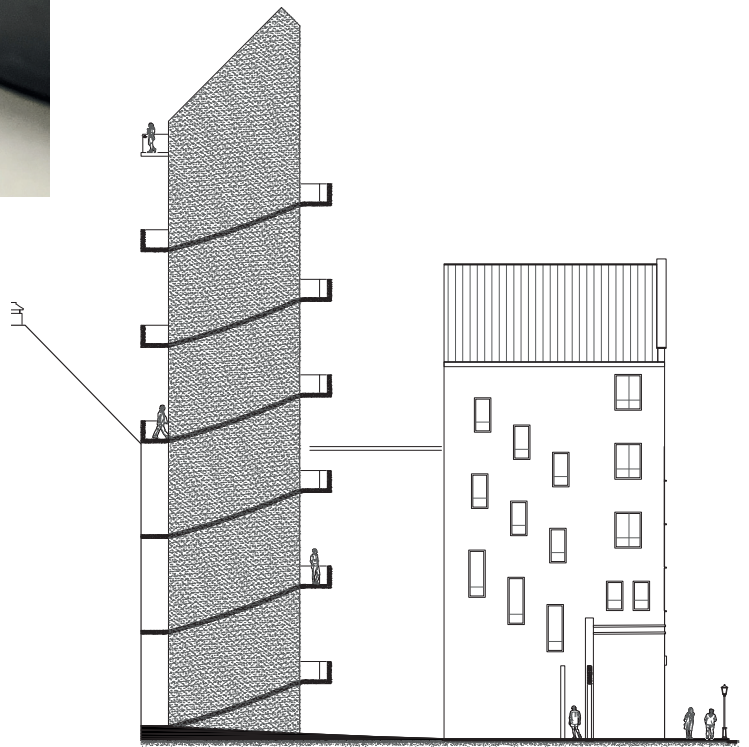
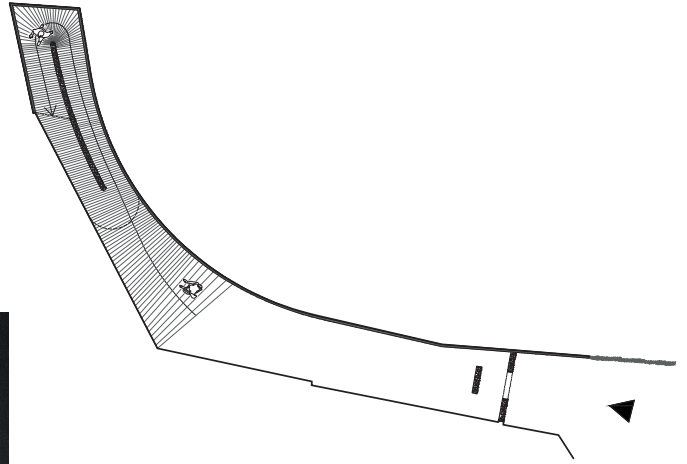
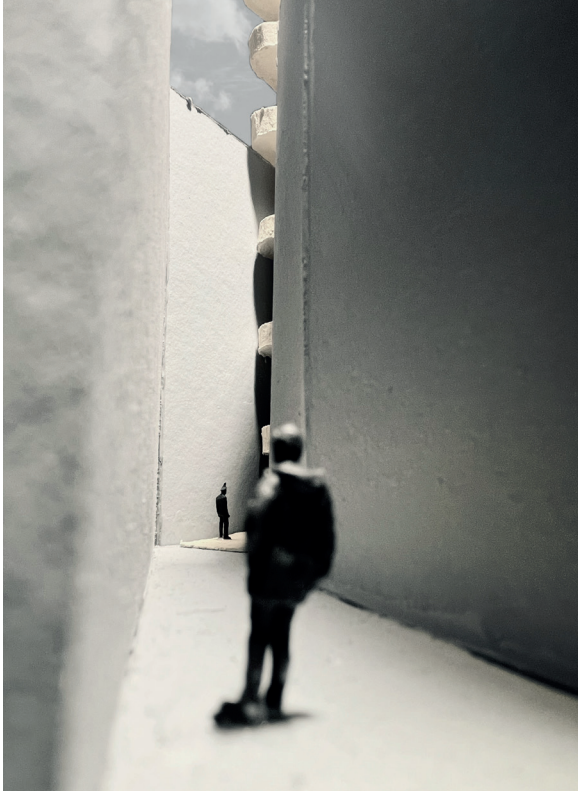
A. Kromelleboogsteeg nr. 2 B. Verheffen C. Het Plateau

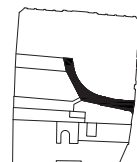
▲ **Aftakking**, De tussenruimte onttrekt zicht van de drukte op de Rokin. De flauwe afbuiging creëert spanning bij de gebruikers. Er is geen zicht op hetgeen wat achter in de tussenruimte afspeelt. Het betreden van de ruimte maakt de gebruikers nieuwsgierig.

▼ **Zicht**, De centrale ligging van de tussenruimte biedt de mogelijkheid tot het creëren van overzicht en afstand in de stad.

De Kromelleboogsteeg gelegen achter Madame Tussauds, vormt de backstage voor één van de drukst bezochte plekken van Amsterdam, de Dam. Middels de natuurlijke kromming van de tussenruimte wordt de gebruiker richting een hellingbaan geleid. De hellingbaan ligt verborgen in het bouwvolume, tijdens regenval wordt deze gemarkeerd door een waterstroom dat vanuit de helling geleidelijk over het trottoir vloeit. Tijdens de af te leggen route ondergaat de gebruiker een geestverruimende klim waarin een bewuste confrontatie met licht en zicht wordt gezocht. De tactiliteit van de hellingbaan ondersteunt de gebruiker in zijn tocht naar boven. De inspanning van de gebruiker wordt beloond middels een verheven moment en een uniek uitzicht over de stad. Het plateau introduceert een verticale afstand ten opzichte van de drukte van de stad.

0 2.5 5 15m

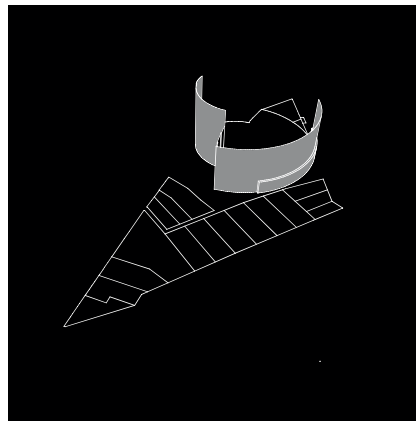
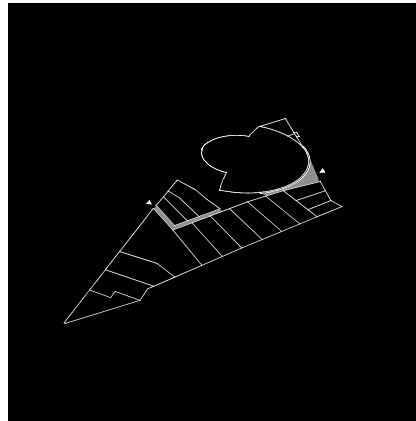

DE OVERHANGENDE ROT

A. Ossenspooksteeg nr. 1 B. Beschutten C. De overhangende rots

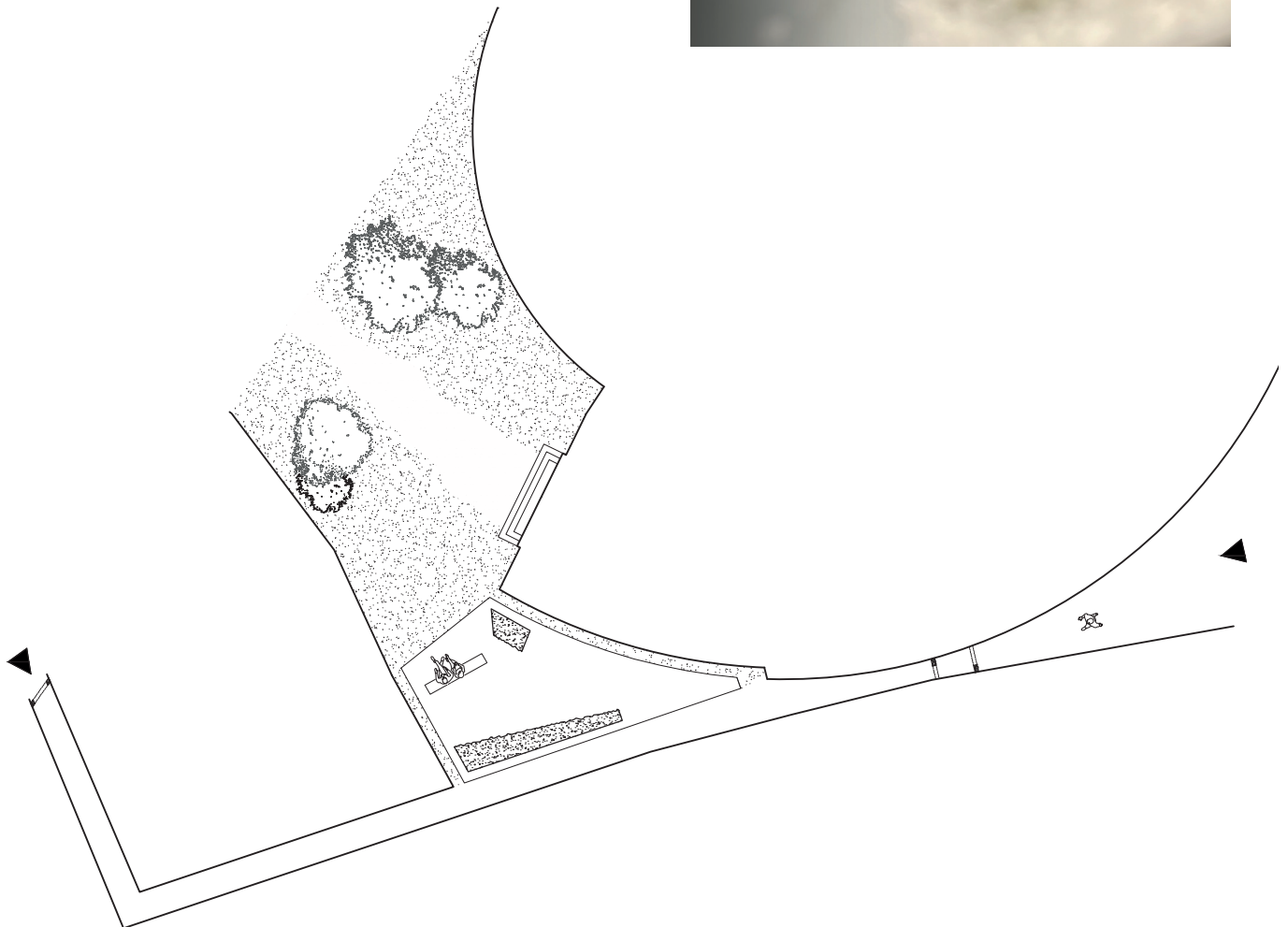
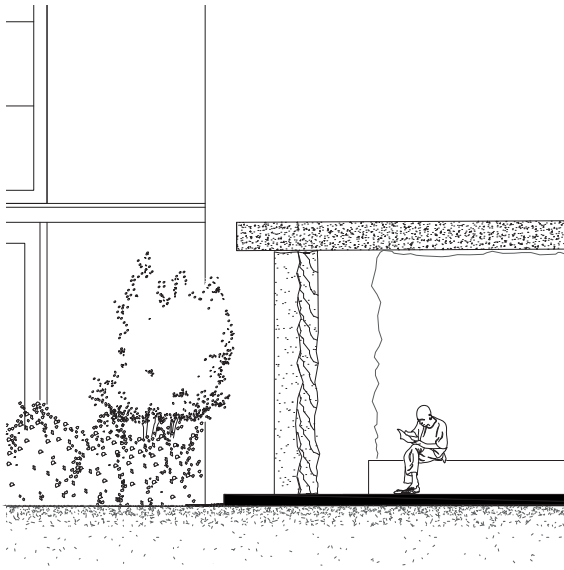

▼ **Toegang**, Een indirecte route leidt de gebruikers richting een afgezonderde tussenruimte.

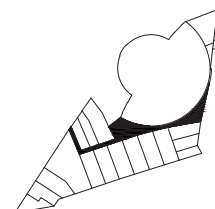

▲ **ligging**, De tussenruimte ligt verscholen in de schaduw van de naastgelegen koepelkerk. Een luwteplek omringt door de massieve en gesloten wanden van de kerk.

De Ossenspooksteeg biedt een moment van beschutting in de schaduw van de Koepelkerk. Een lange indirecte route fungeert als filter tussen de stad en de beschutte plek. Een beschutte plek voortkomend vanuit horizontale en verticale schijven biedt ruimte voor afzondering en ontspanning. De robuuste en zware vormgeving bewerkstelligt een alternatieve omgeving waarbinnen verbleven kan worden, het vormt een moment dat de gebruiker wegneemt van alle omgevingsinvloeden. Een zitelement gecombineerd met zicht op een natuurlijke tuin versterkt de natuurlijke perceptie en stimuleert de bezoeksduur van de gebruiker. De robuustheid van de vormgeving wordt versterkt door een rauwe afwerking aan de verblijfszijde van de wanden welke tevens ongewenste omgevingsgeluiden absorberen.

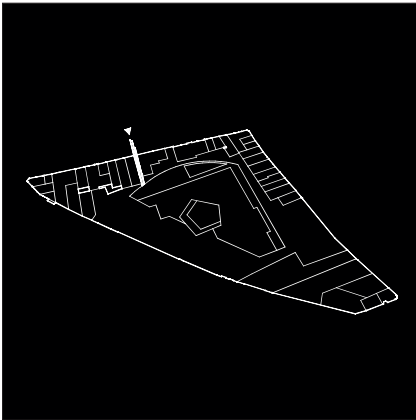

0 2.5 5 15m

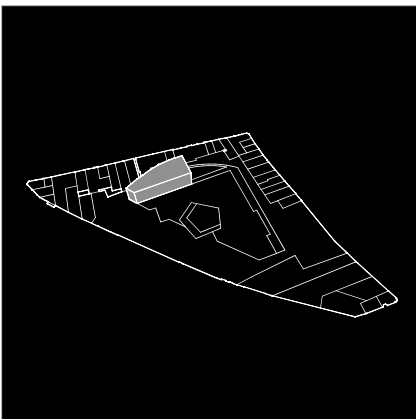

HET WOUD

A. Heiligeweg nr. 35-41 B. Aantrekken C. Het woud

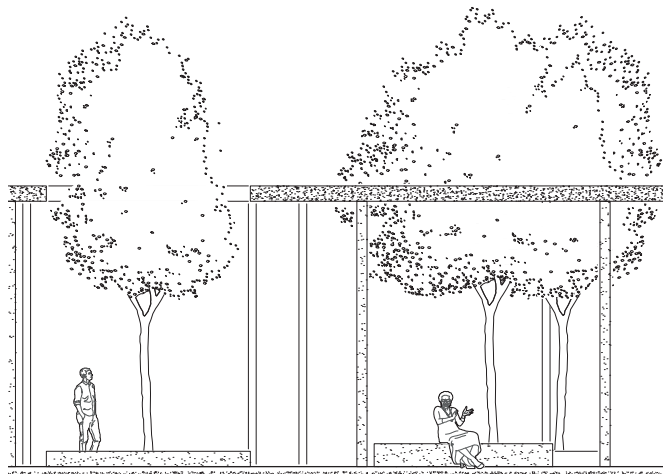
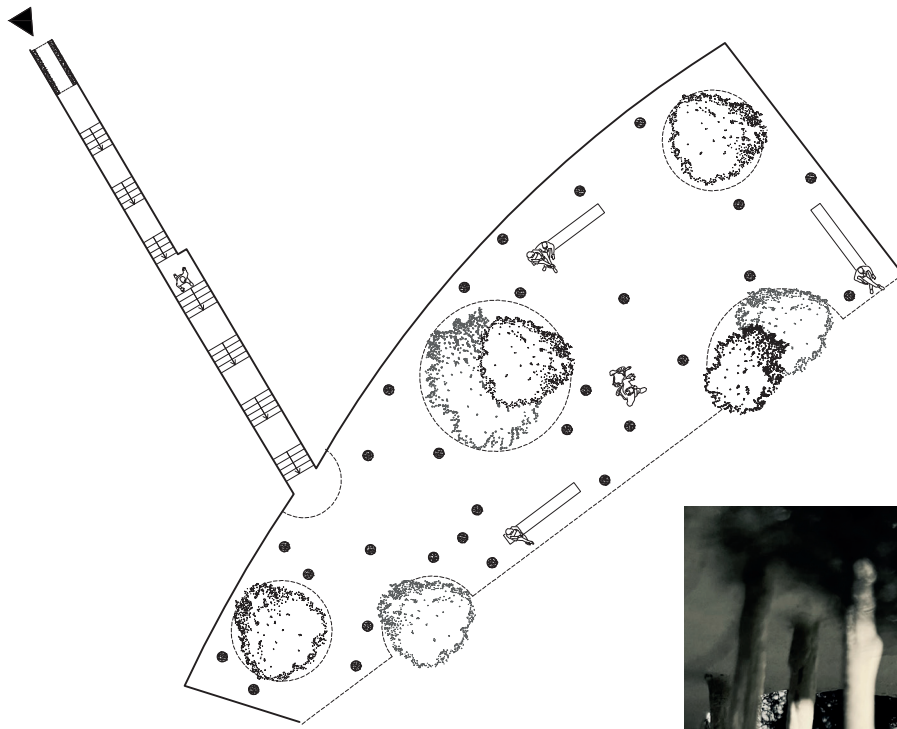

▲ **Enkelzijdige toegang**, De tussenruimte heeft een enkelzijdige toegang. Het naar binnen tredend licht weerkaatst binnen de hoge en smalle wanden van de tussenruimte. Een uniek lichtspel trekt aandacht bij de gebruikers.

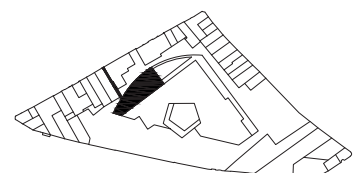

▼ **Daklandschap**, De tussenruimte grenst aan het unieke en open daklandschap van de Kalverpasage. Het daklandschap biedt de mogelijkheid tot verblijf met een geheel eigen karakter.

Binnen de Heiligeweg, een drukke winkelstraat, wordt een tussenruimte getoond tussen de etalages van bekende winkelketens. In deze lange smalle tussenruimte wordt de gebruiker aangetrokken door een lange flauwe trap welke toegang biedt tot het dakvlak van de Kalverpassage. Het dakvlak is vormgegeven als een woud, waarbij een vrije kolomstructuur een wandeling door het bos suggereert. De wandeling door het bos heeft een vertragende en onthaastende werking waarbij de gebruiker even in het moment leeft. De ervaring wordt gestuurd door aantrekking van licht, zicht en de variërende structuren en texturen van de kolommen. Tussen de kolomstructuur zijn natuurlijke elementen geplaatst welke door hun natuurlijke geuren, kleuren en geluiden een extra natuurlijke dimensie geven aan de wandeling. De kolomstructuur varieert in dichtheid wat zowel aanspoort tot beweging als verblijf van de gebruiker binnen het woud.

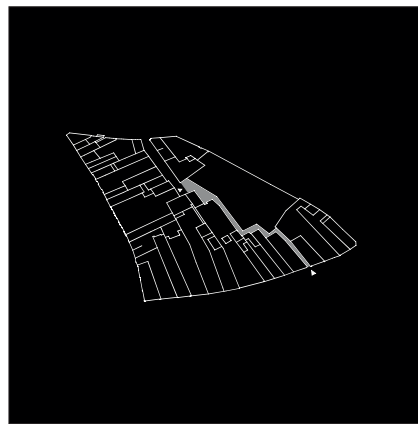

0 2.5 5 15m

DE KLOOF

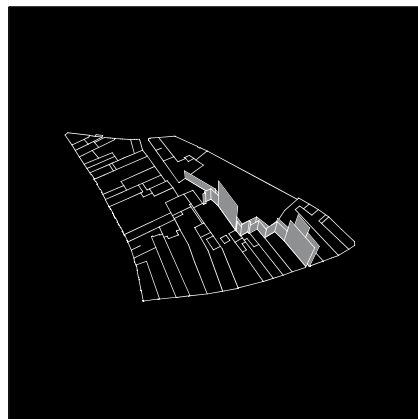
A. Oude Braak nr. 19 B. Vernauwen C. De Kloof

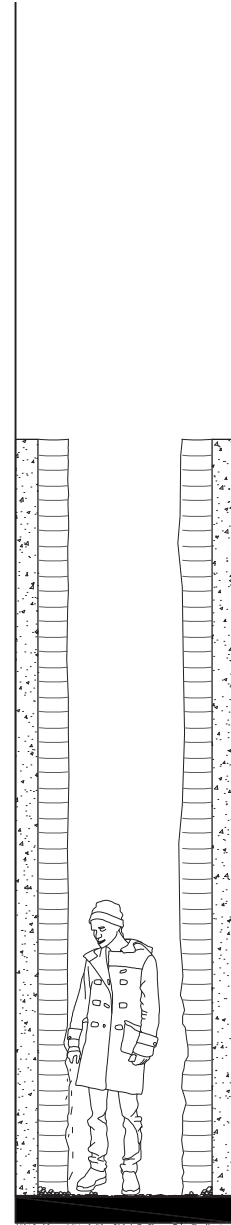
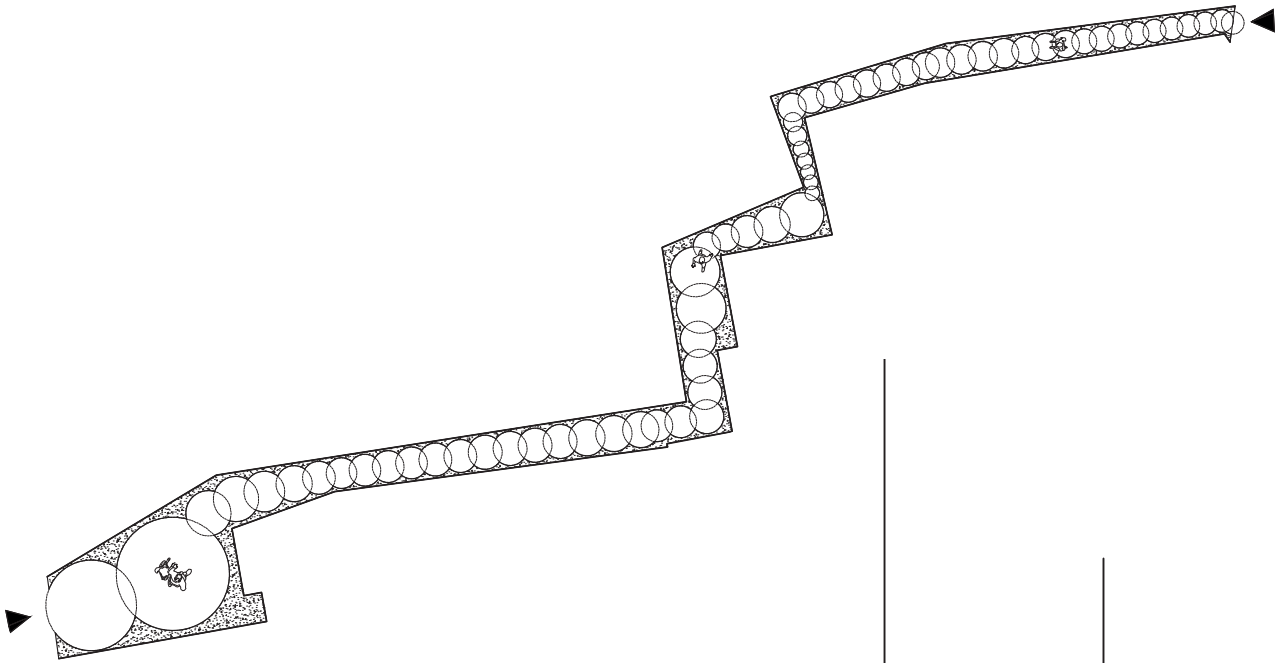

▲ **Doorgang**, Een van nature gegroeide kronkelende steeg verbindt de nieuwendijk met de Nieuwezijds Voorburgwal. Wat vroeger de toegang bood tot maar liefst 31 krotwoningen is vandaag de dag in verval geraakt.

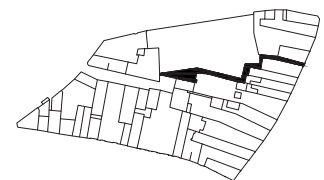

▼ **Meanderende structuur**, De tussenuimte heeft een natuurlijke meandering welke wordt gevormt door de omringende bouwvolumes.

Een nauwe meanderende tussenruimte verbindt de drukke door winkelende mensenmassa overspoelde Nieuwendijk met de door verkeer gedomineerde Nieuwezijds Voorburgwal. Een vernauwing van de ruimte resulteert in een vertraging de gebruiker, er is weinig tot geen persoonlijke ruimte wat passeren ongemakkelijk maakt. De ruimte is nauw en hoog, licht valt enkel vanaf boven de ruimte in, de golvende wandstructuur weerkaatst de ruimtelijke akoestiek. Deze contrasterende ervaring zet de zintuigen van de bezoeker op scherp, de dagelijkse hectiek wordt even vergeten, de focus wordt in de ruimte geplaatst. Een schurende omgeving welke de gebruiker opslokt en uitlokt om in contact te komen met zijn vormgeving en materialiteit. Het natuurlijke verwerkingproces van de wanden wordt door de aanraking met de gebruiker bevorderd, resulterend in een levendige structuur deels gecreëerd door het gebruik.

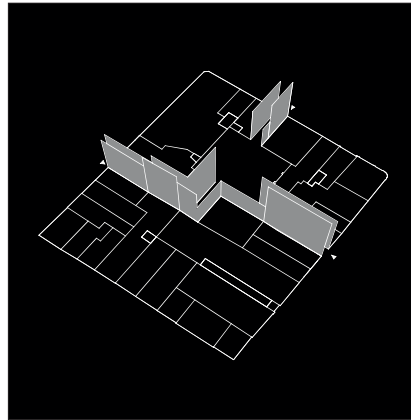

0 2.5 5 15m

DE BEEKLOOP

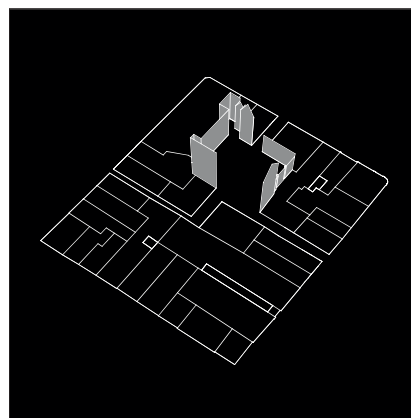
A. Boerensteeg nr. 7 B. Verspreiden C. De Beekloop

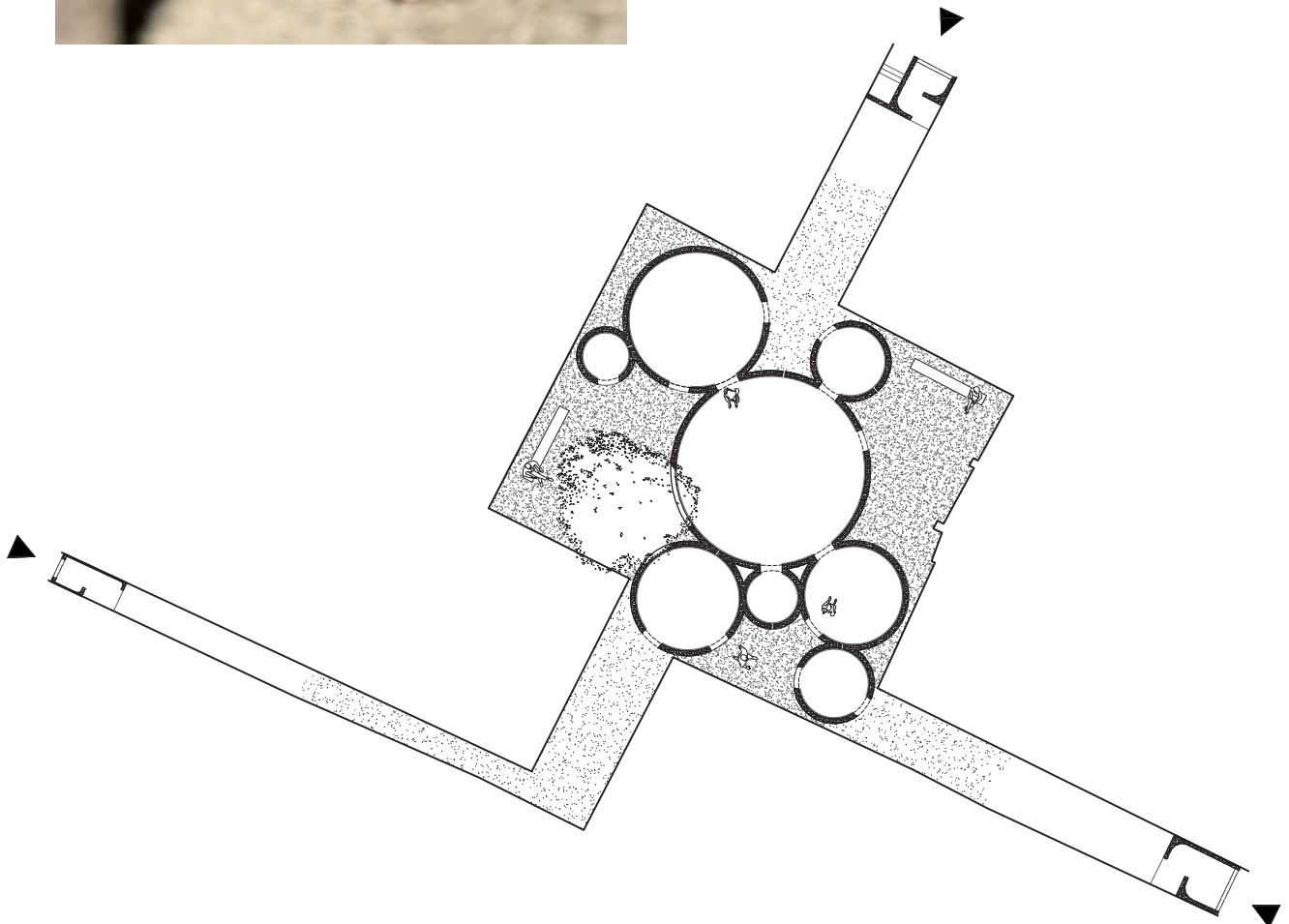
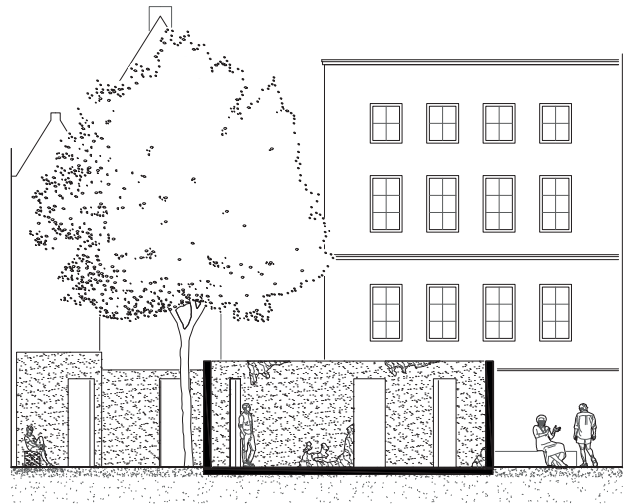
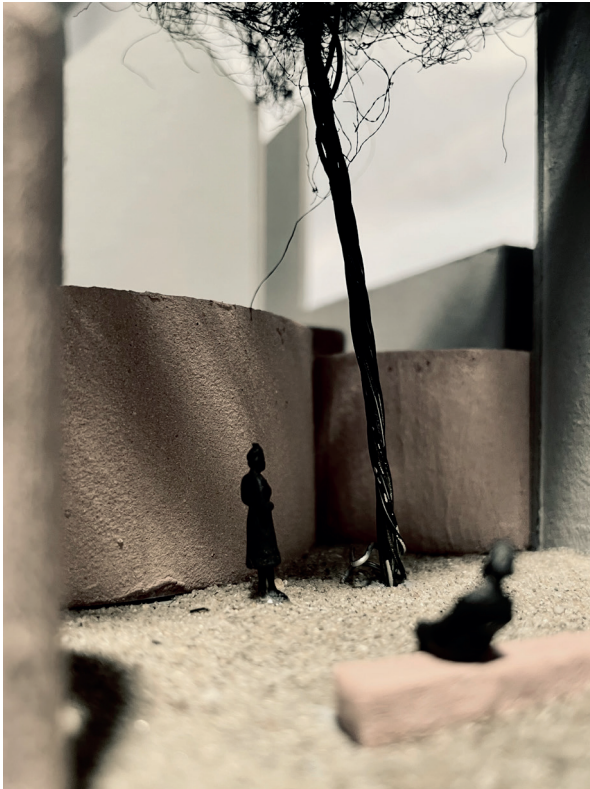

▲ **Transitie**, De tussenruimte is toegankelijk vanuit verschillende zijde. Elke zijde heeft zijn manier van benaderen van de binnenplaats.

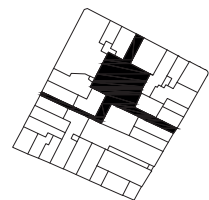

▼ **Plaats**, De tussenruimte biedt een centrale binnenplaats. De binnenplaats is omsloten door verschillende gebouwwormen welke kenmerken als de rauwe achterkanten van de stad.

De Boerensteeg is gelegen in een sterk vertakte stedelijke omgeving dat gekenmerkt wordt door zijn herkenbare maar vooral eigen creatieve karakter. De tussenruimte is vanuit een drietal zijden te benaderen, een gedwongen richting wordt middels een ruimtelijke structuur vermeden. Er is geen duidelijke route, de gebruiker dwaalt door de structuur wat resulteert in een tijdgebonden ervaring waarbij zintuigelijke indrukken beter kunnen worden verwerkt. De wandafwerking is grillig door een unieke materiaaltoepassing van beton, textuur en tactiliteit. Het prikkelt de gedachten van de gebruiker gedurende de dwaaltocht. De negatieve ruimte rondom de structuur nodigt uit tot verblijf waarna de bezoeker verder kan dwalen door de ruimtelijke structuur. Zintuigelijke indrukken zoals textuurverschillen in het materiaal geven de bezoekers subtiële aanwijzingen over het gebruik en de aard van de ruimte waarin zij zich bevinden.

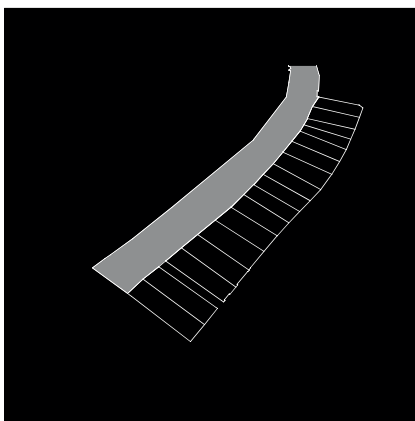

0 2.5 5 15m

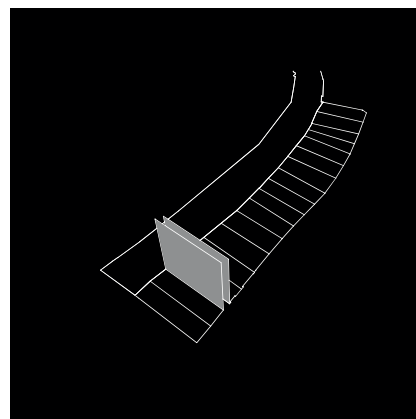
DE WATERVAL

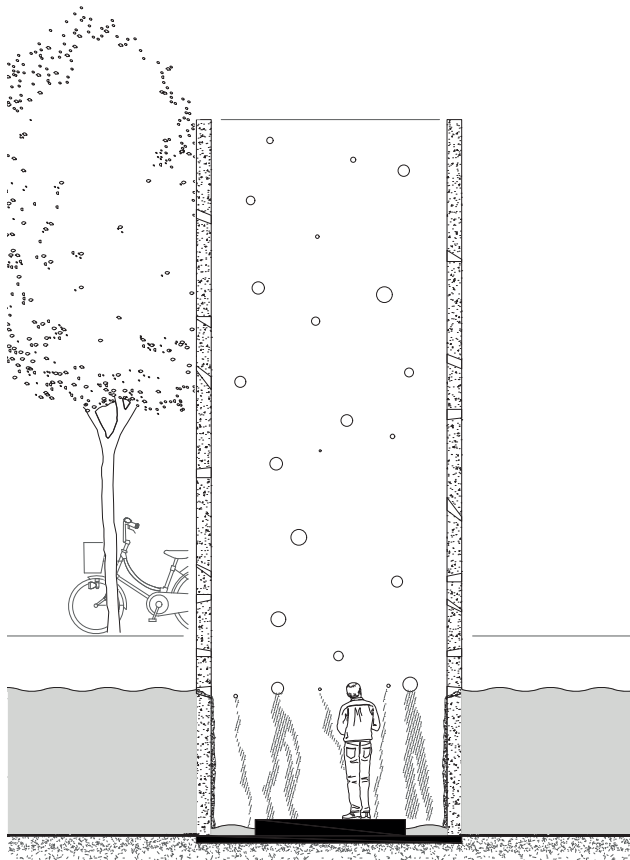
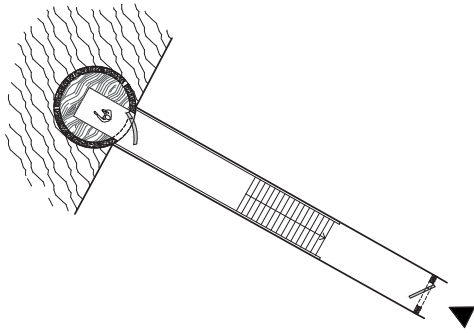
A. Zeedijk nr. 74-76 B. Afleiden C. De Waterval

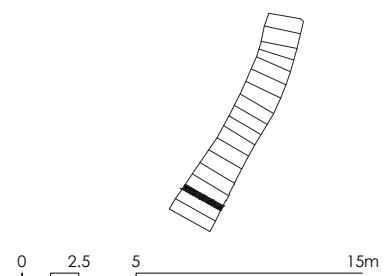
Gracht. Een unieke kwaliteit van de tussenruimte langs de Zeedijk is de directe ligging aan de Amsterdamse gracht.

Kier. De tussenruimte wordt gevormd door een smalle kier tussen twee bouwblokken.

Aan de Zeedijk ligt midden in het 24/7 bruisende uitgaansleven van De Wallen een relatief compacte tussenruimte. De tussenruimte biedt als enige tussenruimte direct toegang tot de Amsterdamse gracht. De tussenruimte is te betreden door een zware geluiddichte deur, binnen de tussenruimte laat de bezoeker zichzelf afdalen tot onder het waterniveau van de gracht. Een cilindervormige ruimte is te betreden waarbinnen een sublieme ervaring wordt aangeboden. Het geluid van het door de gaten en kieren naar binnen stromend water reduceert de omgevingsprikkelingen door middel van een 'White noise' effect. De geperforeerde cilinder weerkaatst het geluid van het water en brengt op subtiële wijze daglicht naar binnen. Het verloop van het water wordt bepaald door het waterniveau van de gracht, dat zich kenmerkt door kleine metaaldeeltjes in het beton, welke door hun oxidatie het verloop van water representeren.

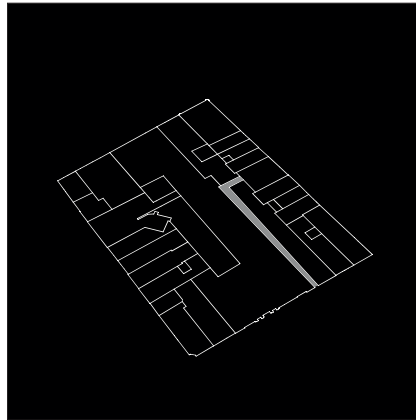
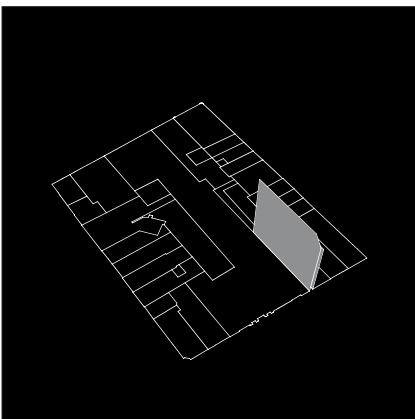

DE HOLTE

A. Singel nr. 214 B. Afzonderen C. De Holte

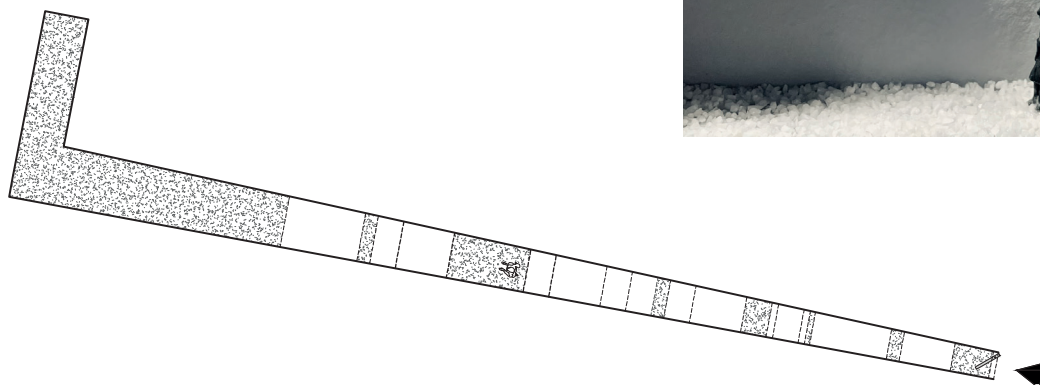
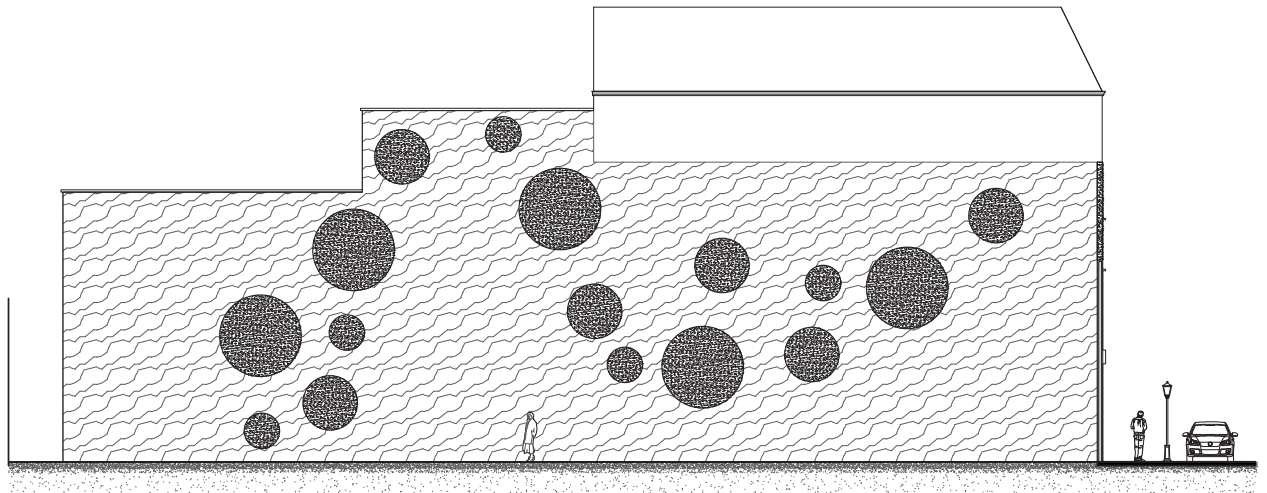

▼ **Hoogte**, Een inosante en hoge tussenruimte, waarin de menselijke schaal even kwijt lijkt te zijn.

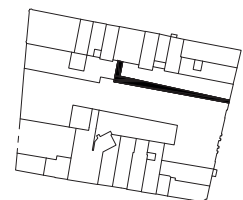

▲ **Lengte**, De tussenruimte heeft een zeer grote lengte, welke afstand biedt tegenover de drukte van de stad.

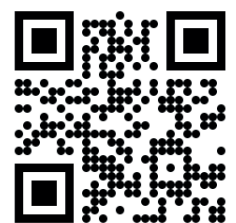
Aan de Singel wordt een hoge, lange en relatief smalle tussenruimte gevormd door een tweetal prominente gebouwen. De gebruiker kan zich binnen de ruimte afzonderen door de deur achter zich dicht te trekken. Bij het betreden van de tussenruimte komt de gebruiker in aanraking met de menselijke schaal. De grootschaligheid van de stad wordt langzaam buitengesloten doordat de ruimte zich geleidelijk aanpast aan de menselijke maat. De reductie van de zintuiglijke ervaring van de stad brengt de gebruiker dicht bij zichzelf. De ruimte opent zich vervolgens voor afzondering waarbinnen gebruik wordt gemaakt van subliem lichtinval dat langs hangende betonschijven de ruimte binnenvalt. Een sacrale ervaring wordt bewerkstelligd vergelijkbaar met het betreden van een geloofsgebouw ofwel een kapel welke ondersteuning biedt voor een moment van rust en afzondering.

0 2.5 5 15m

HET SCRIPT

SCAN ME
'Sound-on'

Boerensteeg nr. 7. De drukte en hectiek begint aan de Amsterdammers hun tol te eisen. De grachtengordel wordt steeds drukker, de stad raakt overvol. Stedelijke klanken en geluiden zoals de pratende mensenmassa, het tikkende geluid van de rolkoffers van de toeristen zijn geluiden die als storend worden ervaren door de bewoners van de stad. Ze vormen samen omgevingsgeluiden die gepaard gaan met het oorverdovende knarsende geluid afkomstig van de tramrails van de voorbijrazende tram dat galmt door de hoge en smalle straatwanden van de stad. Aan de verkeerschaos, krioelende mensenmassa's en knipperende reclameborden is haast niet meer te ontkomen. De zintuigen van de stedelijke gebruiker worden op meerdere manieren overprikeld, wat gepaard gaat met onze dagelijkse drukte resulterend in een gestreste, vermoeide en prikkelbare samenleving. Door verschillende tussenuitruimtes in te zetten en hierin ruimtelijke interventies te laten plaatsvinden die in het teken staan van het vinden van rust, kan de bewoner van Amsterdam ervoor kiezen om zich te onttrekken uit de dagelijkse perikelen van de stad.

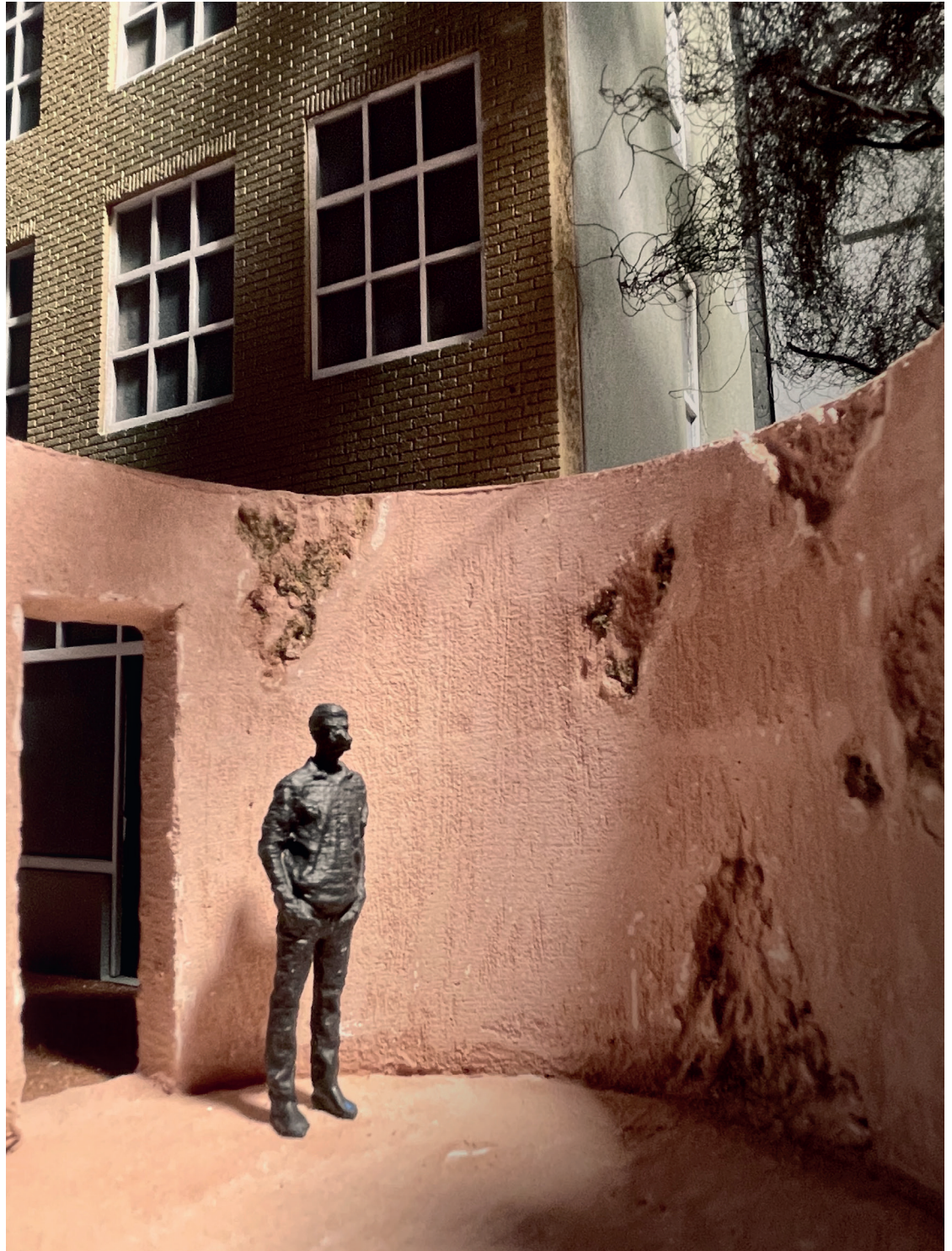
Toegang. De toegang tot de tussenruimte wordt op subtiel wijze gemarkeerd in de straatwanden van Amsterdam. Ze vormen een inleiding tot de tussenruimte, een drempel die het betreden van een ander domein representeert. De toegang biedt een zekere maat van herkenning, er moet moeite worden gedaan voor het betreden van de ruimte wat een bewuste toegang van de ruimte bevordert.

Transitie. Door het betreden van de tussenruimte ondergaat de gebruiker een transitie. Een transitie waarbij geleidelijk afstand wordt genomen van de overprikkeling vanuit de omliggende stedelijke structuur. De gebruiker betreedt de tussenruimte aan de Boerensteeg, een tussenruimte gelegen tussen een winkel en een woongebouw. De gebruiker keert de drukke straat de rug toe en begeeft zich in een hoge en nauwe doorgang, welke de stedelijke geluiden geleidelijk doet vervagen. Langzaam keert het bewustzijn van zijn eigen waarnemingen terug. Zijn eigen voetstappen, knarsend op het grind vormen het laatste filter welke de geluiden van de stad overstemmen.

Indirect, De gebruiker benadert de hideout via een indirecte route. De route zal de gebruiker niet alleen uitlokken maar ook verbazen bij het bereiken van de authentieke binnenruimte. Door de hideout wordt de gebruiker een alternatieve omgeving aangeboden, een omgeving waarbinnen de stad en zijn drukte op afstand kan worden gehouden. Een omgeving binnen een stedelijk bouwblok waarbinnen wij onszelf een ontsnapping aan de drukte en hectiek van het alledaags kunnen gunnen.

Contrast, Een contrasterende binnenwereld wordt betreed welke de gebruiker in zich opneemt, een ongedefinieerde maar vooral ongedwongen route laat de bezoeker dwalen door zijn ruimtelijke structuur. Door het dwalen van de gebruiker wordt een tijdgebonden ervaring bewerkstelligd. Een ervaring waarbij de gebruiker wordt vertraagd en in staat brengt om zintuigelijke indrukken beter te kunnen interpreteren en verwerken.

Binnenwereld. De textuur en tactiliteit voortkomend uit de materiaaltoepassing zoeken relatie met de authentieke rauwheid van de tussenruimte. Het geleidelijk verweren van het gepigmenteerd beton en het naar binnentredende daglicht bepalen de atmosfeer van de plek. Elke beweging binnen de ruimte is merkbaar, de verandering van de wandafwerking is zichtbaar en iedere voetstap hoorbaar door de galm binnen de cilindervormige massieve ruimtes. Binnen de ruimtes heerst geen hiërarchische orde, het laat de gebruiker dwalen door de structuur. Een doorlopende harde ondergrond vervaagt de grens tussen de verschillende ruimten en laat de bezoeker geleidelijk hierdoorheen dwalen. Een verjonging in de betonvloer knipt de wand op subtiële wijze los van de vloer. Het creëert een goot dat het regenwater richting een onder het oppervlak gelegen waterbuffer laat vloeien.

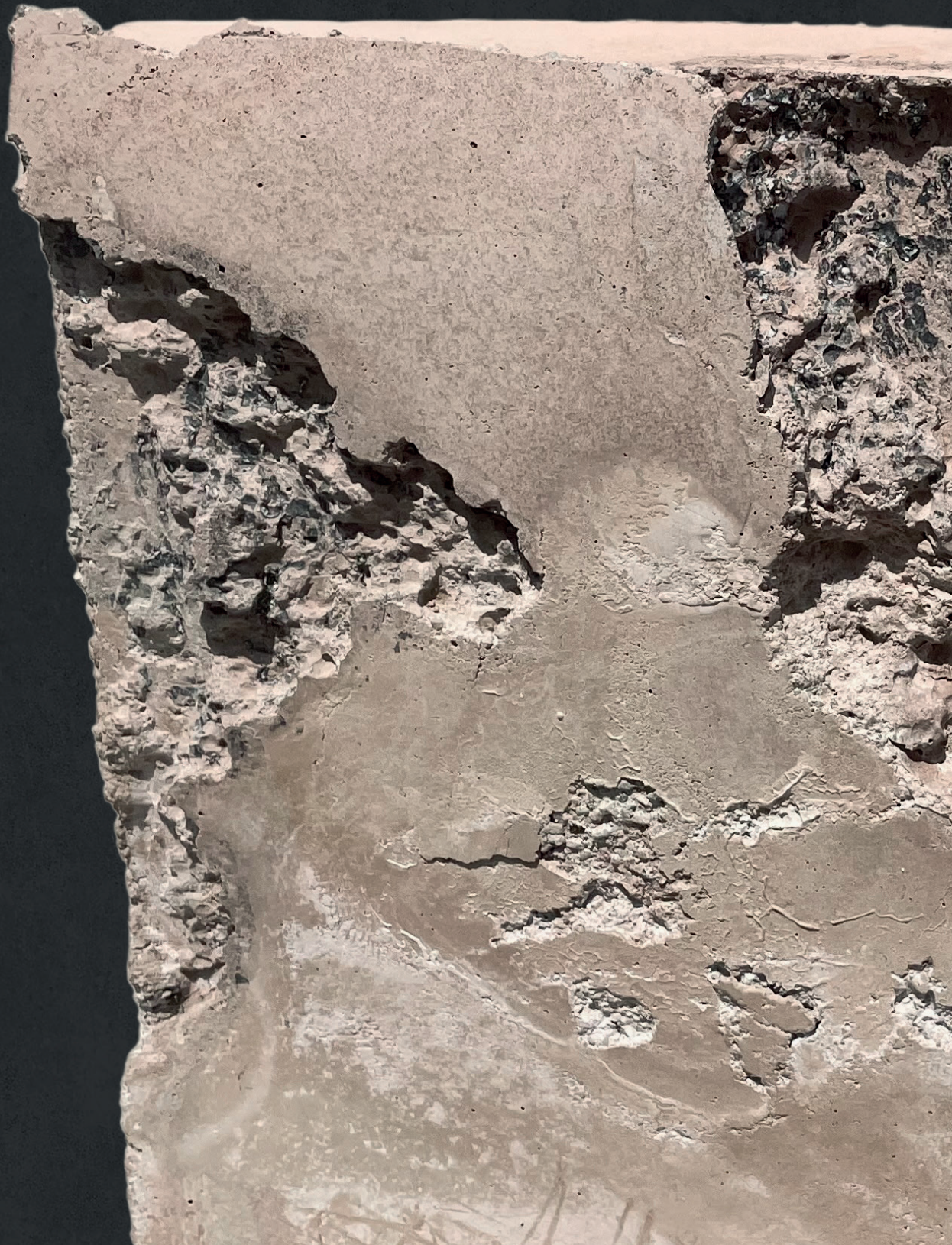

Samenstelling uitgewassenbeton.

Bindmiddel	± 297 kg	=	99 L
Toeslagmateriaal zand	± 700 kg	=	264 L
Toeslagmateriaal grind (verschillende korrelgrote)	± 203 kg	=	454 L
Water	± 160 kg	=	160 L
Kleurstof (P.R. 102 Siena gebrand)	± 1 kg		
Bindmiddelvertrager	± 23 kg	=	8 L
Lucht	1,5 %	=	15 L +
<u>Totaal</u>	± 2384 kg	=	1000 L

Nabehandeling.

Door de hydratatie van cement aan het oppervlak te vertragen met behulp van een bindingsvertrager kan de cementhuid worden weggespoeld met water. Hierdoor wordt het toeslagmateriaal, de sierlaag zichtbaar. De indruk van het textuur- en tactiliteitsverschil wordt versterkt door de verontreinigingen op het grover oppervlak wat plantgroei en biodiversiteit bevordert.

Samenstelling schoonbeton.

Bindmiddel	± 320 kg	=	107 L
Toeslagmateriaal zand	± 700 kg	=	264 L
Toeslagmateriaal grind (verschillende korrelgrote)	± 203 kg	=	454 L
Water	± 160 kg	=	160 L

Kleurstof (P.R. 102 Siena gebrand) ± 1 kg

Lucht 1.5 % = 15 L +

Totaal ± 2384 kg = 1000 L

Nabehandeling.

Het beton wordt gekleurd met behulp van pigmenten op basis van metaaloxiden. De kleurintensiteit is afhankelijk van de kleur van het cement, de water-cementfactor en de kwaliteit van de nabehandeling. Het verkrijgen van een betonhuid met een egale kleur en een gelijkmatig oppervlak is niet eenvoudig, voor deze afwerking is gekozen om het gepigmenteerd beton en grijs tinten met elkaar te mengen, resulterend in subtiele nuanceverschillen. Bekistingsnaden worden vermeden, de naden en oneffen vlakken in het beton worden na ontkisting opgeschuurd tot een glad geheel.

Negatieve ruimte, Na een geestverruimende dwaaltocht kan de gebruiker ervoor kiezen om zichzelf een moment van stilstand te gunnen binnen één van de rondom de ruimtelijke structuur gelegen ruimtes. Een prikkelarme omgeving waarbinnen het contrast tussen de rauwe wanden van de tussenruimte en de gladde betonstructuur aan de buitenzijde van de structuur wordt getoond. Een zitobject binnen het subtiele landschap biedt de gebruiker een subliem moment van ontspanning en stilte, een ruimtelijke ervaring waar de gebruiker al luisterend naar het geritsel van de bladeren en het gezang van vogels tot zichzelf kan komen. Resultierend in een ultieme ontsnapping aan de drukte in de binnenwereld van een bouwblok gelegen in het centrum van Amsterdam.

REFLECTIE

Architectuur is een ervaring, waarbij hoge eisen worden gesteld aan zijn inpassing binnen een context. Het vormt een zoektocht waarbij alle ontwerpfacetten geïntegreerd zijn. Hierbij gaat het om het bewerkstelligen van een geheel wat onze leefomgeving beïnvloedt. Het scheppen van ruimtes ofwel een omgeving vormt de essentie van het vak architectuur. Het accommoderen van een ruimtelijke ervaring waaraan de architect een bijdrage levert, het scheppen van een leefomgeving boordevol materialen, texturen en kleuren dat doorontworpen is tot op het kleinste detailniveau.

Binnen ons vakgebied heb ik een persoonlijke fascinatie ontwikkeld op context gericht ontwerpen. De context is de totale omgeving waarin iets zijn betekenis krijgt. Een per definitie ruim begrip dat wordt veroorzaakt door het feit dat de context geen eenduidig gegeven is. Ontwerpen vindt niet plaats op een tabula rasa (onbeschreven blad). Een ontwerp wordt gemaakt voor een specifieke plek in een specifieke omgeving met een eigen, al dan niet nadrukkelijk aanwezige geschiedenis, morfologie, karakter, functies en typologieën. Deze kenmerken, de situatieve randvoorwaarde, vormen samen de context van het ontwerp. Context is niet verbonden aan een bepaalde tijd of schaal, het is er ten alle tijden in zowel materiele als immateriële zin. Tastbare elementen als de onbebouwde en bebouwde omgeving, functionele verbanden, maar ook de ontstaansgeschiedenis van een plek kunnen invloed hebben op het ontwerp. Al deze elementen vragen om een standpuntbepaling als ontwerper met betrekking tot de context van het ontwerp.

Het standpunt wat ik inneem binnen het context gericht ontwerpen komt voort vanuit een destillatie van de kenmerkende situatieve randvoorwaarde en wordt gevoed door mijn persoonlijke fascinatie. Ik ben van mening dat een architectonisch object altijd onderdeel uitmaakt van zijn omgeving en in relatie staat tot de gebruiker waar door middel van vormgeving, tektoniek en detaillering op in gespeeld wordt. Materialiteit in combinatie met textuur en tactiliteit vormt een tastbare thematiek dat de vaste structuur van de gebouwde omgeving vormt. Materialiteit gaat de relatie aan met de kenmerken van de plek, de context. Een thematiek waarbij de normen en waarden van zijn eigen tijd in een daarbij passende vormtaal kan worden ingezet.

Materialiteit speelt voor mij als ontwerper een bepalende rol. Materiaal vormt een blijvende structuur van de omgeving. Het maakproces, de detaillering en het materiaal wordt door mij als ontwerpinstrument ingezet en bepaalt in belangrijke mate de expressie van een architectonisch object. Architectuur gaat over schoonheid en volumes, over de lichtval op een wand en dwalen door een ruimte. Architectuur gaat ook over de structuur, het materiaal en het detail. Het materiaal en zijn toepassing hebben een directe relatie tot het gevoel van de plek, het creëert een nieuw bewustzijn en belevingen, maar haalt ook oude herinneringen op. Het materiaal moet daarom bewust gekozen worden en fungeert als onderdeel van de beoogde kwaliteiten van het object. Materiaal moet in mijn optiek inspelen op de behoeftes van de gebruiker en zijn omgeving.

Tijdens mijn afstuderen heb ik de kans met beide handen aangegrepen om mijzelf te verdiepen in de thematiek: ruimtelijke beleving. Dit heeft geleid tot een zoektocht naar ruimtelijke aspecten waarbij het verder gaat dan de functionele en ruimtelijke organisatie van een gebouw of ruimte. Hoe bepaal je hoe ruimtes aanvoelen en klinken, hoe bewerkstellig je een bepaald gebruik door de gebruikers, wanneer en hoe zegt een ruimte iets over zijn openbare toegankelijkheid of juist privaatheid, hoe wordt de ruimtelijke sfeer en het lichtinval binnen de omgeving bepaald. Verschillende vragen die betrekking hebben tot de atmosferische en ruimtelijke karakteristieke binnen een omgeving.

Persoonlijk werk ik graag met maquettes, een werktechniek die ik mijzelf tijdens mijn studie aan de Rotterdamse Academie van Bouwkunst eigen heb gemaakt. 'The key' binnen deze methodiek is het zorgvuldig testen en overbrengen van de atmosfeer van de plek. Door het gebruik van 'echte' materialen welke gepaard gaan met hun kenmerkende eigenschappen kan een precies beeld worden geschapt van de ruimtelijke ervaring van een ontwerp. Maquettes kunnen ingezet worden om onder andere verhoudingen, materialiteit en lichttoetreding te testen. Voor mij als ontwerper speelt een maquette een bepalende rol in het ontwerpproces, het tastbare en de mogelijkheid om er fysiek omheen te kunnen bewegen, biedt mij als ontwerper de mogelijkheid om het gevoel van de plek/ruimte te representeren, maar tevens om de aanschouwer mee te nemen naar de beleving van de plek. De maquettes hoeven niet 'mooi' te zijn, ze worden met name ingezet als ontwerpinstrument waarbij zichtbaar mag zijn hoe deze tot stand is gekomen.

Binnen de opgave werd het mij al snel duidelijk dat het introduceren van rust in de stad een welkome afwisseling zou kunnen vormen binnen een stedelijke structuur. Onze gebouwde omgeving vormt een vastigheid, een vastigheid dat weerstand biedt aan de tijd. De context is continu in verandering, Amsterdam is voortdurend onderhevig aan verandering, het historische handelscentrum is getransformeerd tot een verdichte dichtbevolkte stad dat overspoelt wordt door een bezoekersmassa, schreeuwende reclames en consumptiegedrag. Het lijkt wel of de stad overgenomen is door de bezoekers en de bewoners langzaam weggedrukt worden. De inzet voor binnenstedelijke interventies voor het vinden van rust bewerkstelligt een tegenpool als reactie op de dynamiek en hectiek van de stad. Door de introductie van een acupunctuurbehandeling voor de stad is een nieuw netwerk ontstaan dat mijn reactie geeft op de leefbaarheid binnen de stedelijke omgeving. Een omgeving dat in mijn optiek behoefte heeft aan een zwijgende reductie tegenover de schreeuwende mensenmassa. Door leegte tegenover de drukke stad te plaatsen in een tijd waarin alle ruimte in de stad al is benoemd, bestemd en verdeeld is. De georganiseerde stad, welke steeds voorspelbaarder en commerciëler wordt. Een stad die steeds weer opnieuw gepolijst wordt tot een persiflage van zichzelf, juist omdat de stad steeds meer voor de bezoeker wordt gemaakt en de bewoners een steeds minder belangrijke rol spelen.

De vondst van de tussenruimtes heeft mij tijdens het analyseren van het stedelijk weefsel geholpen in het maken voor de verschillende locatiekeuzes. De tussenruimte wordt gevormd door een intrigerende historische laag met een rijke historie aan gebruik. De ruimtes zitten boordevol inspirerende ruimtelijke kwaliteiten die mij houvast hebben gegeven in het vormen van de ruimtelijke ervaringen. Een uiterst precieze analyse en gelijkwaardige benadering van de tussenruimtes heeft tot een negental unieke ervaringen binnen het stedelijk weefsel geleid. Ervaring die zorgvuldig geanalyseerd zijn middels het maken van maquettes die het gevoel van de plek representeren. De verschillende maquettes hebben mij de mogelijkheid gegeven om verschillende studies naar vormgeving en materialiteit te testen wat een positieve bijdrage heeft geleverd aan mijn ontwerpproces.

Het was een raar jaar waarin de lockdown als gevolg van de covid-19 pandemie de wereld overnam. De lege straten, stegen en pleinen hebben mij ervan bewustgemaakt wat de overprikkeling van onze zintuigen doet met onze ruimtelijke waarneming. De architectonische schoonheid van de stad werd mij getoond op een positieve manier. Ik hoop dat de hideouts een welverdiend moment van rust kunnen bieden in een overprikkelde samenleving en een bijdrage leveren aan het welbevinden van de stedelijke gebruiker.

DANKWOORD

Het afgelopen jaar hebben verschillende mensen een bijdrage geleverd aan mijn afstudeerproject. Middels dit dankwoord wil ik iedereen bedanken die hieraan heeft bijgedragen.

Allereerst wil ik mijn afstudeercommissie: Jeroen Visschers, Thomas Dieben, Anne Karin ten Bosch en Fredrik Pöll bedanken voor hun kritische maar vooral inspirerende blik met diepgaande discussies tijdens de verschillende peilingmomenten binnen mijn afstudeertraject. In het bijzonder wil ik Thomas Dieben bedanken voor zijn positieve bijdrage aan mijn afstudeerproject, de fijne samenwerking en voor de verschillende begeleidingsmomenten waarin een rijkheid aan inspiratie, referentie en kennis gedeeld werd.

Daarnaast ben ik zeer dankbaar voor de verschillende collega's en vriendschappen die ik tijdens mijn academische studie heb opgebouwd. Niet allen hun motivatie maar tevens een kritische blik heb ik enorm gewaardeerd tijdens mijn studieperiode aan de Rotterdamse Academie van Bouwkunst. In het bijzonder mijn collega's van Oomen Architecten voor hun betrokkenheid, motivatie en vertrouwen in mijn opgave.

Tot slot wil ik mijn vrouw en familie bedanken voor hun luisterend oor, vertrouwen en ondersteuning tijdens mijn gehele studie. Zij hebben een groot aandeel geleverd tijdens het volbrengen van mijn studie tot Architect.

LITERATUURLIJST

- Ando, T. (2010). Masao Furuyama - Taschen, De Volkskrant
- Aureli, P.V. (2014) - The marriage of reason and squalor: Drawings for Non-Compositional Architecture - Black Square Press
- Caruso, A. (2009). The Feeling of Things, Ediciones Poligrafa
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), artikel - Sterke groei in steden en randgemeenten verwacht, geraadpleegd op 23 november 2020
- Ching, Francis D.K. (2014). Architecture: Form, Space, Order, 4th Edition - John Wiley and Sons
- Gemeente Amsterdam, Gangen en sloppen. (2021) maps.amsterdam.nl - geraadpleegd op:
- Hajer, M.A. (2001). Op zoek naar nieuw publiek domein, Analyse en Strategie - Nai010 Publishers
- Oase #33 (1992). Over de transformatie van de metropool - Nai010 Publishers
- Oase #58 (2001). Het zichtbare en het onzichtbare - Nai010 Publishers
- Oase #84 (2011). Maquettes: Het idee, de verbeelding en het visionaire - Nai010 Publishers
- Oase #91 (2012). Sfeer bouwen - Nai010 Publishers
- Ontwerp en analyse (2007). Nai010 Publishers
- RIVM, Volksgezondheid Toekomst Verkenning (2018). Synthese - een gezond vooruitzicht, geraadpleegd op: 2 december 2020
- Schoon Beton (1990). Verschijningsvormen en kleuringscriteria - VNC
- R. Aben Saskia de Wit (2002). De omsloten tuin - Nai010 Publishers
- T. Breukel (2005). Stil Amsterdam, Survivalgids voor de stedeling - Thoth
- Zumthor, P. (2006). Atmospheres: Architectural Environments, Surrounding Objects - Birkhäuser, Basel
- Zumthor, P. (2010) - Thinking Architecture, Third expanded edition - Birkhäuser, Basel

